

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2015. március XXVI. évf. 3. szám – 390 Ft



WARLORD ROCK 2015



977086569300615003

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2015. ÁPRILIS 10-ÉN
JELENIK MEG.**



HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

HADERŐ

Kutatva oktatók	4
Klaviatúra-kalózkodók (1.)	8

NAGYVILÁG

Radar	12
Missziós hírek	14

SEREGSZEMLE

Warlord Rock 2015	16
Februárban történt	20
Védőernyő	24
Légideszant amerikai módra	28

HADITECHNIKA

Páncélos-renezánsz?	32
Testre szabva	36

HÁTORSZÁG

Csapatfelderítők	37
Réz-szimfonikusok	38
Palotaőrök	42
Katonaszülők bajnoklányá	46
Przemysl	48
A vasutas katona	52
Amit látnod kell!	56
Páros alakítás	58
Közérdekű	62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXVI. évfolyam 2015.
3. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti
és Kommunikációs Szolgáltató
Közhasznú Nonprofit
Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

DR. BOZSONYI KÁROLY
ügyvezető

Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,
HM: 27-913 fax: 459-5351

E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

SZABÓ BÉLA

Főszerkesztő-helyettes:

FEITH LÁSZLÓ

Olvasószerkesztő:

GYŐRI LÁSZLÓ

Lapszerkesztők:

SINKA ISTVÁN, TRAUTMANN BALÁZS

Régió-tudósítók:

GALAMBOS SÁNDOR, KÁLMÁNYI GÁBOR

Fotóriporterek:

DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR,
KRASZNAI-NEHREBECZKY MÁRIA, RÁCZ
TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GRÓF ISTVÁN

É HAVI MAGAZINUNKAT

FEITH LÁSZLÓ SZERKESZTETTE

Borítófotó: Dévényi Veronika

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Saj-
tószövetség (European Military Press
Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta
Rt. Hírlapüzletága (1089 Bp. VIII.,
Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi
postán, kézbesítőknél, e-mailben: hirlap-
előfizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444



**52 Fritz Pál az első világháborúban
az osztrák–magyar vasúti
hadiforgalom irányításában
töltött be fontos szerepet.**

Érdekérvényesítők alma matere



KUTATVA OKTATÓK

A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM FOLYOSÓJÁNAK FALÁRA NEMRÉG EGY ÚJ TÁBLA KERÜLT: NEMZETKÖZI ÉS EURÓPAI TANULMÁNYOK KAR. AZ ÚJ DÉKÁN RÉGI ISMERŐSÜNK, HISZEN TÁLAS PÉTER SZÁMOS KATONAPOLITIKAI KÉRDÉSBEN SEGÍTETTE ELIGAZODNI MAGAZINUNK OLVASÓIT.

Egy új oktatói szervezet létrehozásánál az első lépés mindenképpen a célok meghatározása. Milyen igények kielégítését célozta meg az NKE új karának oktatói gárdája?

– A Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar abból a megfontolásból jött létre, hogy a magyar közzolgálat számos területén vannak olyan szervezeti egységek, ahova olyan szakértők, hivatalnokok, közalkalmazottak kellenek, akik a külső kapcsolatokkal foglalkoznak. Ez két szempontból is nagyon fontos. Először azért, mert minden minisztériumnak van külkapcsolati osztálya, a főhatóságoknak is vannak külső kapcsolatai, a „külföld” tehát a magyar állam működését ezeken a munkatársakon keresztül méri le, ezért oda szakértők kellenek. Olyan képzett emberek, akik nemcsak a magyar állam működésével, hanem a külső környezet mozgásával, intézményeivel is teljesen tisztában vannak.

A másik fontos ok: ők tulajdonképpen a magyar állam érdekeit érvényesítik és képviselik a gyakorlatban. Munkájuk minőségén nagyon sok múlik, tőlük is függ, hogy mennyire lesz sikeres a magyar érdekérvényesítés a külvilágban, és ez olyan speciális szaktudást igényel, amely eltér azoktól az ismeretektől, amelyekkel rendelkeznek. Ők lesznek azok, akik a magyar állam és államszervezet belső működését irányítják, egyben érdekeinket képviselik külföldön. Döntően ezért jött létre a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar február elsején.

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem szempontjából pedig azért fontos az új szervezeti egység, mert ez az első olyan kar, amelyet az egyetem maga hozott létre. Korábban három nagy egységből alakult meg: a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemből, a Rendőrtiszti Főiskolából és a Corvinus Egyetem Államigazgatási Karából. Úgy gondolom,



Tólas Péter



hogyan az új kar létrehozása nagy eredmény a fiatal, 2012-ben alapított egyetem számára.

– **A karon belül milyen szervezeti egységeknél folyik majd az oktatás?**

– A Nemzetközi Gazdasági és Közpolitikai Tanulmányok, a Nemzetközi Jogi, a Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia, az Európai Köz- és Magánjogi, valamint a Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszéken. Emellett van két kutatóközpontunk: a Stratégiai Védelmi Kutatóközpont és a Kínai Közigazgatás-, Gazdaság- és Társadalomtudományi Központ, amelyet röviden „Kína-központnak” szoktunk nevezni. Látni lehet, hogy azokat a területeket viszi tovább vagy bővíti ki a kar, amelyek eddig is léteztek (nemzetközi biztonság- és védelempolitika alap- és mesterképzések, nemzetközi közszolgálati kapcsolatok mesterszak, nemzetközi igazgatás alapszak, angol nyelvű nemzetközi közszolgálati kapcsolatok mesterszak.) Emellett a kar, mint általában az egyetem is, részt vesz a különböző továbbképzésekben is. Tervezzük, hogy a külkapcsolati területeken dolgozó köztisztviselőket, közalkalmazottakat moduláris, rövidebb, néhány napos képzésben is részesítjük. Hangsúlyozom, hogy egyidejűleg oktatunk és kutatunk: dékáni pályázatomban egyik lényeges eleme volt az

oktató-kutató, kutató-oktató szisztéma kidolgozása. Az oktatók is kutassanak és a kutatók is oktassanak, mert így friss és korszerű tananyagot tudunk kínálni a hallgatóknak. Nagyon jó csapat állt össze, szakmailag kiváló emberek vannak ezen a karon. Talán a Stratégiai Védelmi Kutatóközpont gárdája és munkája ismeretesebb, de a nemzetközi jog, a biztonságpolitika és az igazgatás területén is kiváló szakemberekkel rendelkezünk.

– **A Stratégiai Védelmi Kutatóközpont munkássága közismert, de a „Kína-központ” az olvasóink számára is újdonságnak számít. Ez a két egység hogyan tudja segíteni a bevezetőben meghatározott célokat?**

– A Stratégiai Védelmi Kutatóközpont alapvetően biztonság- és védelempolitikai kutatásokat folytat, de már jó néhány éve próbálunk nyitni: például van olyan kollégánk, aki a közigazgatás stratégiai kérdéseivel foglalkozik. Szeretnénk azt is elérni, hogy ne csak a közigazgatásban, valamint a biztonság- és védelempolitikában, hanem a rendszertudományban is kiválasszunk azokat a területeket, amelyek kimondottan stratégiai jellegűek. Nagyon fontosnak tartom, hogy a Stratégiai Védelmi Kutatóközpont alapvetően új szemlélettel, rendszerszinten próbálja meg behelyezni a különböző eseményeket a stratégiai

folyamatokba. A tájékoztatók, háttérbeszélgetések és felkészítések során tapasztaltuk, hogy a minisztériumok, főhatóságok munkatársait annyi információ éri, hogy jól jön nekik egy-egy olyan hosszú távú folyamatnak a bemutatása, amelyhez kapcsolni tudják saját részismereteiket. Az információknak van egy olyan mennyisége, amikor az ember már nem látja a fától az erdőt, és mi az erdőt szeretnénk megmutatni. Legnagyobb sikereink, legizgalmasabb feladataink egyébként akkor voltak, amikor a Honvédelmi Minisztérium különböző főosztályaival dolgoztunk együtt, és a közös munka során a mi stratégiai szemléletünket összekapcsoltuk az ottani szakemberek ismereteivel. Megítélésem szerint a biztonság- és védelempolitikai szak bővülni fog: a stratégiai kulcsfontosságú klíma-, energia- és kibebiztonsági kérdésekkel is foglalkoznunk kell a jövőben. Úgy kell felvérteznünk hallgatóinkat, hogy ne csak a mindennapokban legyenek majd képesek jól elvégezni a munkájukat, hanem lássák a helyüket és szerepüket stratégiai szinten is. Ők tudják majd tolmácsolni, érzékeltetni a hatóságokkal azokat a folyamatokat, amelyekre érdemes odafigyelni. Ha ezt sikerül megvalósítanunk, akkor nagyon büszke leszek az új karra. A „Kína-központ” egy unikális köz-

pont, hiszen Kína kulcsfontosságú szereplője lesz a jövőnek. Mivel már most is nagy az érdeklődés hallgatóink körében a kínai kultúrával, az államapparátussal, a gazdasággal kapcsolatban, ezért a modern sinológiát hozzuk be az egyetemre, de nyelvet és társadalomtörténetet is oktatunk, az állam működését tanítjuk. Úgy gondoljuk, lesz akkora igény jól képzett szakemberekre a Kínával fenntartott magyar és európai kapcsolatok területén, hogy akik erre szakosodnak, azok jó munkahelyeket találnak majd az ázsiai ország nagysága és intenzív, szerteágazó kapcsolatrendszere miatt.

Visszatérve az új kar feladataira: a hazai államapparátus igényeinek kiszolgálása mellett reméljük, tudunk olyan képzést adni, amely lehetővé teszi a magyar szakembereknek, hogy sikeresen találjanak munkát a különböző európai intézményekben is. A közelmúltban volt egy EU-karrier nap, ahol elmondták: a 28 tagállamból nagyon sokan jelentkeznek a különböző uniós szervezetek-

ben, intézményekben végzendő munkára, s mi azt szeretnénk, hogy a magyarok is sikeresek legyenek a versenyben. Már csak azért is, mert ahol magyar munkatársai vannak egy európai szervezetnek, ott differenciáltabban tudnak foglalkozni a magyar dolgokkal, jobban lehet képviselni a magyar ügyeket.

– Érintettük már a végzős hallgatók lehetőségeit akár Magyarországon, akár a nagyvilágban. Hova lehet majd bekopogni az itt szerzett diplomával?

– Mivel nincs a magyar diplomáciának kijelölt oktatási intézménye, igyekszünk felkészülni arra, hogy ha a Nemzeti Közszolgálati Egyetemnek ilyen feladatot szabnak a jövőben, erre a területre is kiterjesszük képzésünket. Nem szoktam tiltakozni, amikor az egyetem vezetése azt mondja, hogy itt alapvetően a jövő diplomatáinak képzése is fo-





lyik. Mert ma a diplomácia nem kizárólag a Külügyi és Külgazdasági Minisztériumon keresztül valósul meg. Elég, ha csak arra gondolunk, hogy minden szakminisztérium, amely kapcsolatot tart az európai intézményekkel, küld oda többek között attasékat, egészségügyi, mezőgazdasági és más képviselőket. Ők is a magyar diplomácia részei, még ha nem is a szó klasszikus értelmében. Alapvetően azt kell látni, hogy mi döntően a különböző minisztériumok, főhatóságok, intézmények külkapcsolati egységei, igazgatóságai számára fogunk szakembereket képezni. Lehet, hogy ezek a fiatal szakemberek először „csak” külkapcsolati referensek lesznek, akik kapnak bizonyos területeket, de azért tudjuk jól, hogy ezekből a fiatalokból lesznek az elkövetkezendő idők közép- és felső vezetői is, néhányan pedig feltehetően diplomatakarriert is befutnak majd.

A kar működésének hatékonysága érdekében első lépésként megkeressük azon intézményeket, szervezeteket, amelyek számára szakembereket képzünk, hogy megtudjuk, milyen tudásportfóliót várnak tőlünk. Az államapparátusba történő bekerülés után elég hosszú idő telik el, amíg megtanulja valaki, hogy miként működik egy minisztérium vagy főhatóság. Ezért a közzolgálati igényeknek megfelelően alakítjuk ki a tananyagot,

egyúttal a legaktuálisabb és az elhelyezkedésüket elősegítő információkat adjuk át nekik. Ez egyrészt elméleti, de – amit én nagyon fontosnak tartok – gyakorlati tudást is jelent. Ezért oktatásunkat nagyon erősen gyakorlati jellegűvé kívánom tenni, szeretném, ha hallgatóink sok szemináriumon vennének részt. Azt remélem, hogy a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar a szó nemes értelmében elit jellegű képzést fog adni: kis kar vagyunk, itt nem tömegképzés lesz. Ahhoz, hogy végzőseink sikeresen tudjanak munkát találni és gyorsan beilleszkedjenek a munkahelyükre, az egyik legfontosabb dolog a személyre szabott oktatás. Tehát megpróbáljuk kideríteni a hallgatókról már az első, második évben, hogy nekik melyik terület tetszik leginkább, mivel kívánnak foglalkozni a jövőben, és mi ezt milyen egyénre szóló szakmai programmal tudjuk elősegíteni. Ebben vannak már tapasztalataink és eszközeink, például a gyakornoki rendszer. Mindenkinek el kell töltenie bizonyos időt a különböző minisztériumokban, főhatóságoknál, hogy megismerjék az adott szervezet munkáját. Bízom benne, hogy a gyakornoki időszak összehozza a munkavállalót az alkalmazóval, és ha már van ilyen kontaktus, sokkal nagyobb esélye lesz az elhelyezkedésnek.

Láthatatlan hadseregek

KLAVIATÚRA- KALÓZOK (1.)

EGYESEK SZERINT A KIBER-HÁBORÚ A HADVISELÉS LEGIZGALMASABB, UGYANAKKOR LEGLÁTHATATLANABB RÉSZE. IGAZ LEHET: A KATONÁK ITT NEM FEGYVEREKSEL LŐNEK, EZEKET A CSATÁKAT SZÁMÍTÓGÉPEKKEL ÉS SZERVEREKSEL VÍVJÁK, PUSZTÍTÁSUK AZONBAN HATALMASABB LEHET, MINT A HAGYOMÁNYOS HADMŰVELETEKÉ. A JÖVŐ HÁBORÚJA MÁR RÉGEN ELKEZDŐDÖTT, ÉS JAVÁBAN DŰL.

A huszadik század második felében, az elektronika és az informatika robbanásszerű fejlődésével a hadviselés is átalakult. A kutatás és a fejlesztés eddig soha nem látott méreteket öltött, a hadseregek függővé váltak. Ma már elképzelhetetlen bármilyen hadművelet a megfelelő kommunikációs és informatikai háttér nélkül. A professzionálisan működő IT-rendszer meggyorsítja és megkönnyíti a hadsereg dolgát, ugyanakkor ami az előnye, az a hátránya is. Bár a virtuális térben létezik, ugyanúgy megtámadható (és meg is semmisíthető), mint egy valós fizikai célpont. A rendszer, amit a hadseregek ütőképességének növelésére használnak, egyben az egyik legsebezhetőbb pont is. A jövő háborúja már hosszú évekkel ezelőtt elkezdődött, s jellegéből adódóan minden eddigi konfliktusnál



Dr. Kovács László
ezredes

nagyobb fejtörést okoz a politikai és a katonai vezetőknek.

BIZONYÍTHATATLANUL

– A hagyományos hadviselésben rendszerint egyenruhás katonák egyenruhás katonák ellen küzdenek. Harcuknak látható, fizikai jelei vannak. A kiber-hadviselésben sokszor nemcsak azt nem tudjuk, ki a támadó, de még azt sem pontosan, hogy ki a megtámadott. Nem világosak az arcvonalak, a világ másik felén is lehet a támadó, nincs helyhez kötve. Ilyen esetben rendkívül nehéz bizonyítani, hogy ki is tulajdonképpen az ellenség – válaszol kérdésünkre dr. Kovács László ezredes, tudományos dékán-helyettes, a Nemzeti Közszerződési Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztviselői Kar Informatikai és Elektronikai Hadviselés Tanszékének oktatója. Hozzáteszi: a bizonyíthatatlanság a kiber-hadviselés legnagyobb előnye, egyben hátránya is. Egy hackerszövetség is elképesztő károkat tud okozni, hát még egy jól szervezett, a hadseregbe vagy kormányzati szervbe beillesztett, szakemberekből álló elit gárda. A veszély egyre nő, mert már nemcsak hackercsoportok támadnak, hanem gyakorlatilag korlátlan erőforrásokkal rendelkező országok is lehetnek a támadók. Ezek a láthatatlan egységek évente sok százmilliárd dolláros pusztítást is véghezjuttathatnak. Munkájuk eredményességi mutatóját ugyanúgy a károkozás határozza meg (direkt kiber-támadás vagy



az adatlopásból szerzett közvetett eredmény alapján), mint egy heteken át tartó tüzérségi támadás esetében. Az óriási különbség a kettő között az, hogy a fizikai támadásnál pontosan lehet tudni, ki az ellenség, a kiber-támadásnál csak gyanítható, de akkor sem mindig bizonyítható. A bonyolult proxyhálózatok vagy a mit sem sejtő felhasználói gépeken keresztül indított támadás útvonala visszafelé szinte lenyomozhatatlan. Ez pedig édeskevés egy megalapozott vádhoz.

A TALLINNI PROBLÉMA

Az első komoly kiber-hadművelet 2007 áprilisában történt az orosz–észti konfliktus folyamán. A támadók észti kormányzati és banki szerveket bénítot-

tak meg DDoS-módszerrel (Distributed Denial of Service – elosztott szolgáltatás-megtagadás). Észtország védelmi minisztere egyértelműen az oroszokat tette felelőssé a támadásokért (és több nyilvánosságra hozott információ is ezt támasztotta alá), a történet mégsem ennyire egyszerű. Bár a kiber-támadásra a NATO-tagállamok egyöntetűen úgy reagáltak, mintha fizikai támadás történt volna, válaszlépés nem követte. Nem is követhette.

– Észtország a támadás évében már NATO-tag volt. Támadás érte, így elméletileg életbe léphetett volna az 5. cikkely. De ki ellen? Való igaz, hogy rengeteg orosz IP-címet azonosítottak a támadás kiindulópontjaként, ám emellett 53 másik ország rendszeréből is támadták ugyanazokat a célpontokat. A hagyományos hadviselésben egyértelmű az ellenség, de itt? Kivel harcoljon Észtország és a NATO? Ötvenhárom országgal? – kommentálja a történetet az NKE tudományos dékán-helyettese.

Nem véletlen, hogy éppen Tallinnban hozták létre a NATO Kibervédelmi Kiválósági Központot (Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence). A szervezet szakemberei elsőként írtak egy olyan több száz oldalas tanulmányt, amely megpróbálta jogi keretek között értelmezni a kiber-hadviselést. Lényeges eleme, hogy a kiber-térben vívott háború is háborúnak tekinthető, amelyet a megtámadott ország fegyverekkel is viszonzhat. Csakhogy itt ismét visszajutunk a kiindulópontokhoz.

– A dokumentum rendkívül fontos, ám alapvetően a megoldhatatlannak látszó problémákra és ellentmondásokra hívja fel a figyelmet. Hiányosságokra





kapott trójait, ami részeiben kísértetiesen hasonlított az Iránban bevetett féreghez – említ egy magyar szálát is az ezredes.

HÁBORÚ A HÁBORÚ MÖGÖTT

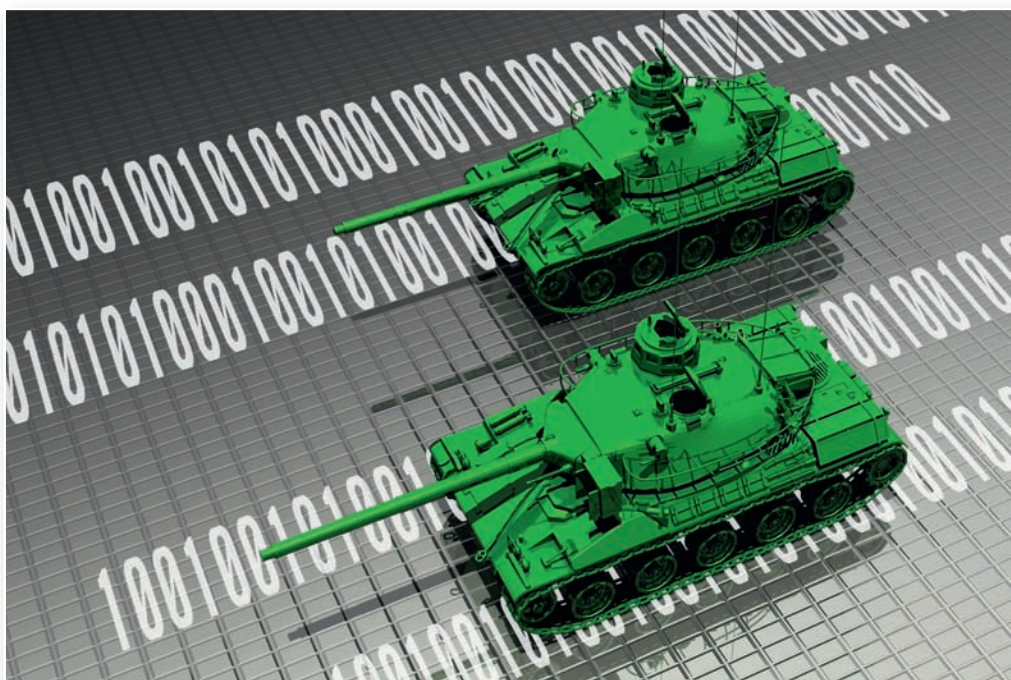
A nagyhatalmak – elsősorban az USA, Kína és Oroszország, de újabban Németország, Franciaország, Irán és Észak-Korea is – óriási összegeket áldoznak kiber-védelmi és kiber-támadó célokra egyaránt, még ha az utóbbiról nem is beszélnek túl gyakran. A fejlesztés mértéke egyenes arányban nő a fenyegetettségével. A katonai akciók mellé – azt megelőzve vagy azzal párhuzamosan – minden esetben társul kiber-hadművelet is, legyen szó infor-

mutat rá, legfőképpen arra, hogy sem a fizikai hadviselést, sem a létező, hagyományos jogrendszerek elemeit nem lehet egy az egyben alkalmazni a kiber-hadviselésre. A tanulmány pragmatikus megoldásokat keres, de egyelőre ez még kidolgozatlan, hiszen nehéz a jogot alkalmazni olyan szituációkban, amikor még azt sem tudjuk, ki áll a jogsértés mögött. Itt nincs hadüzenet, nincs fizikai támadás, nem lehet egyszerűen átültetni ezt vagy azt a genfi egyezményt a kiber-hadviselésre, a NATO 5. cikkelyét ilyen esetben nagyon nehéz életbe léptetni. Mégis fontos dokumentum, olyan iránytű, amely alapját jelentheti egy jövőbeli megállapodásnak – véli Kovács ezredes.

A STUXNET-INCIDENS

A leghíresebb (és egyben valószínűsíthetően az első, ipari létesítményeket pusztító IT-vírust bevető) katonai kiber-támadás a Stuxnet-féreg szabadon engedése volt. A férget 2010 júniusában fedezték fel Iránban, mégpedig nem akármilyen területen: az atomprogram urándúsító rendszerében. Mire fülön csípték, több tízezer gépet fertőzött meg, egyetlen céllal: olyan utasítást adatott az urándúsító centrifugáknak, amelyekről azok szó szerint túlpörgették magukat, és tönkrementek.

A történet érdekessége abban rejlik, hogy szintén nem volt hagyományos következménye. Egyöntetű vélemény, hogy a vírus mögött az USA állt, de nem lehetett bizonyítani. A Stuxnet volt az első kézzelfogható bizonyítéka annak,



mekkora károkat tud okozni az ellenségnek egy kiber-támadás, úgy, hogy az ráadásul következmények nélkül marad, legalábbis a szó hagyományos értelmében.

– Az eset utóélete súlyos problémákat is felvetett, miután kiderült, hogy ennek a féregkódnak egyes részei a feketepiacokon bukkantak fel. Hogyan kerülhetek oda? Ha egy állam áll emögött, milyen felelőssége van az államnak? Ki garantálja, hogy a későbbiekben nem kerül rossz kezekbe? A Stuxnet kapcsán egyébként meg kell említeni a hazai kutatási eredményeket is, hiszen a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem laborjában fedezték fel a Duqu nevet

mációszerzésről vagy támadásról. Ahol nagyobb szabású fegyveres konfliktus van, ott minden esetben kiber-konfliktus is kibontakozik.

– A háborúkat a jövőben is fegyverekkel fogják vívni, de ez máris elképzelhetetlenek kiber-műveletek nélkül; azért, mert a hadseregek is a számítógépes rendszerektől függenek – teszi hozzá Kovács ezredes.

A dékán-helyettes szerint a terrorcselekmények számának megugrása és az Iszlám Állam előretörése is jelzi, hogy a passzív védekezés nem elég, a kiber-támadásnak egyre inkább előtérbe kell kerülnie. A két stratégia ráadásul mára öszefonódott.



– Egy kiber-támadás gyakorlatilag egy tizedmásodperc alatt megtörténhet, és semmi garancia sincs arra, hogy azonnal észlelik. Van azonban olyan szofisztikált támadás, amelynek során a behatoló évekig lapul a rendszerekben, látható aktivitás nélkül. Az ilyen program szelektál az információk között, további biztonsági réseket keres, akár reprodukálni is képes önmagát. Különálló tevékenységeket folytat, a célja kiismerhetetlen. Észre sem vesszük, de ott van, figyel, és információkat továbbít létrehozóinak. Éppen ezért a védelmet ma már nagyon nehéz elképzelni megelőző támadás nélkül. Ha vannak arra utaló jelek, hogy támadás készül ellenünk, akkor a legjobb védekezés egy időben megindított megelőző kiber-csapás lehet a potenciális támadóra. Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy ehhez elengedhetetlen lenne a nemzetközi jogi szabályozás mielőbbi megteremtése – összegez Kovács ezredes.

WE ARE ANONYMOUS

A januárban történt párizsi terrorcselekmény után a legismertebb és legtitokzatosabb hackercsoport, az Anonymous hadat üzent az Iszlám Államnak. Az OpISIS fedőnévre keresztelt kiber-offenzíva azért különleges, mert míg a legtöbb támadás esetén nagyjából meg lehet nevezni az elkövető országot, itt – a földrajzi és társadalmi hovatartozás

óriási szórása miatt – erre esély sincs. Ráadásul a Névtelenek egy terrorszervezetet támadtak meg, és nem egyetlen nagy akciót, hanem sok ezer aprót hajtanak végre. Februárra már több száz Twitter- és Facebook-profil feltöréséről számoltak be, miután alapvető céljuk az Iszlám Állam támogatóinak eltüntetése a közösségi oldalakról. Kovács ezredes szerint az Anonymous kétélű fegyver, ezért nem véletlen, hogy óvatosan kezelik.

– Látszólag nagyon pozitív, amit az ISIS esetében tesznek. Jól meglátták a lényegét, és a kellő eszközzel válaszolnak. A terrorizmus egyik legfontosabb eszköze a nyilvánosság. Ha ettől megfosztjuk, akkor a terrorizmus értelmét veszti, nincs zsarolási alapja. Az Anonymous éppen ezt teszi, megfosztja a terroristákat a nyilvánosságtól, ezen túl pénzügyi forrásaikat is támadja. A gond csak az – teszi hozzá az NKE tanára –, hogy önmagában az Anonymous nem tud áttörő sikert elérni. Ehhez kormányokkal kellene gyakorlatilag globálisan összefognia, de ez rendkívül kockázatos, amelyet vélhetően senki nem fog vállalni. Mivel a múltban a szervezet elég súlyosan kriminalizálta magát, nem lenne szerencsés vagy jogszerű a támogatása. Hogyan egyeztetni össze egy adott kormány az Anonymous támogató lépését, ha előtte a csoport éppen azt a kormányt, vagy annak egyes intézményeit támadta?

HIDEGHÁBORÚS DÉJÁ VU

Az alaprobléma egyelőre még adott: egy informatikai csapásnál pontos és tiszta a feladat, de ami a támadott félnél gyenge pont, az a támadónál is ugyanúgy tatóngó rés lehet. Immár óriási összegek mozognak a kiber-hadviselésben, s ez a befektetés valóban nélkülözhetetlen: egy virtuális támadás mindig kihatással van a fizikai hadviselésre is, történjen az katonai védelmi rendszer, urándúsító vagy éppen egy bank ellen. Teljesen megbízható és védett rendszer nem létezik. A támadások újabb és újabb pusztítást végeznek, anyagi és morális értelemben egyaránt. Az USA – pedig élen jár a technológiai fejlesztésekben – időnként maga is összezavarodik az alkalmazott stratégiákat illetően. Ennek ékes bizonyítéka, hogy idén februárban új hírszerzési intézményt hozott létre a kiber-fenyegetésekre vonatkozó adatok rendszerezésére és megosztására, miután kiderült, a sok, védelemmel foglalkozó szövetségi szerv között nincs egyetlen olyan sem, amely összefogná és koordinálná a többi biztonság területén. Ha pedig a problémát nem kezelik megfelelően, az eredmény bizalmatlanság és hidegháborús déjá vu. Az aszimmetrikus hadviselés új formájával láthatatlanul lehet alakítani a jövőt. Ami nem biztos, hogy mindenkinek tetszik majd. (Folytatjuk)

ELKÉSZÜLT A MÁSODIK



Február hatodikán kapták lencsevégre a kínai Shanghai Hudong hajógyárban az algériai megrendelésre készült második korvetet. A Projekt Sz28A hajóosztályba tartozó, 921 jelzést kapott hajó a három egységről szóló, 2012 márciusában megkötött szerződés alapján épült meg. A 120 méter hosszú, 2880 tonna vízkiszorítású korvettek C-802 típusú, hajó elleni cirkálórakétákkal, FM-90N légvédelmi rakétákkal, egy 76 milliméter űrméretű, többcélű löveggel, két 30 milliméteres közeli légvédelmi gépágyúval és kétszer három 324 milliméteres torpedóvető csővel vannak felszerelve. A hajók képesek az AgustaWestland Super Lynx haditengerészeti helikopter használatára is.

militaryphotos.net

SAXONOK UKRAJNÁBAN



Megérkeztek az első Saxonok Ukrajnába; a brit hadsereg által leselejtezett gumikerekes páncélozott szállítójárműveket az ukrán kormány egy magánvállalattól vásárolta meg. A beszerzésről szóló, összesen 3,8 millió dollár értékű (75 Saxon beszerzésére vonatkozó) szerződést 2013-ban írták alá. A járműveket fegyverzet nélkül szállították le, de természetesen nem jelent komoly feladatot géppuskákkal ellátni azokat. Ukrán lapértesülések szerint az első 20 Saxont még 2015-ben követi a többi 55 is.

bmpd.com

40 ÓRA A LEVEGŐBEN



Rekordot döntött a General Atomics Predator-családjának exportra szánt Predator XP változata. A távolról irányított felderítő-repülőgép 40 órás tesztrepülést teljesített leszállás nélkül, 3000 méteres magasság felett repülve. A kísérleti repülés február 6-án kezdődött és 8-án ért véget. Az MQ-1-ből kialakított XP csak felderítésre és megfigyelésre alkalmas, fegyverzetet nem hordozhat. Ez az exportkorlátozás azonban a General Atomics szerint csökkenti a típus értékesítési lehetőségeit. 2013-ban Szaúd-Arábia vásárolt a modelltől, s állítólag India szintén tervezi Predator XP-k beszerzését.

General Atomics

AZ ELSŐ RAFALE-EXPORT



Megvan a Dassault Rafale negyedik generációs vadászbombázó első külföldi vásárlója. A francia kormány bejelentése szerint Egyiptom 24 repülőgépet rendelt, de az ötmilliárd euró értékű beszerzés még egy többfeladatú FREMM fregattot és Aster 15 légvédelmi rakétarendszereket is tartalmaz. Az Egyiptommal kötött üzlet meglepetésre megelőzte az immár három éve húzódó indiai megrendelés véglegesítését. A vásárláshoz francia bankok nyújtanak hitelt az észak-afrikai országnak, a szerződést pedig Jean-Yves Le Drian francia védelmi miniszter és Abdel Fattah al-Sisi egyiptomi elnök látta el kézjeggyel Kairóban.

Aviation Week

Az amerikai hadsereg által megszabott határidőre mindhárom jelentkező benyújtotta ajánlatát a könnyű, páncélozott taktikai szállítójárművek beszerzéséről szóló pályázatra. A tét nem kicsi: 60 500 terepjáró jármű leszállításáról van szó. A pályázatra az AM General a BRV-O, az Oshkosh az L-ATV, míg a Lockheed Martin-BAE Systems a JLTV járművel jelentkezett. Az amerikai hadsereg a tervek szerint még az idén dönt a győztesről és a járművek gyártójával megkötik a több évre szóló szerződést. Az új típus elsősorban a még hadrendben lévő HMMWV-k leváltására érkezik a hadsereghez (55 ezer jármű) és a tengerészgyalogsághoz (5500 jármű).

Defense News

HÁRMAN AZ ÜZLETÉRT



**JELZÉS
DÉL-KOREÁNAK**

Hajók elleni cirkálórakétákat indított Észak-Korea haditengerészete február nyolcadikán. Az ország hírügynöksége által nyilvánosságra hozott képek alapján az orosz H-35U (AS-20 Kayak) koreai másolataként beazonosított két rakéta 200 kilométer megtétele után a tengerbe csapódott. Észak-Korea szerint a gyakorlaton rendkívüli pontosságú, saját fejlesztésű cirkálórakétákat próbáltak ki, amelyek az amerikai és a dél-koreai haditengerészet minden egységét képesek elérni és megsemmisíteni. A rakétaindítás egyértelmű jelzés is egyben, hiszen hamarosan kezdődik az évente megrendezett közös amerikai-dél-koreai Key Resolve és Foal Eagle elnevezésű hadgyakorlat.

alert5.com

ÚJ PARANCSNOK MAZAR-E SHARIFBAN



Ünnepélyes keretek között átadta a Mazar-e Sharifban lévő Északi Tanácsadói Parancsnokság (Train Advise and Assist Command North – TAAC-N) parancsnoki beosztását Harald Gante dandártábornok, a szintén német Andreas Hannemann dandártábornoknak. Az ünnepségen részt vett John Campbell vezérezredes, az Eltökélt Támogatás Művelet (Resolute Support Mission – RSM) amerikai parancsnoka, továbbá számos tábornok, nagykövet, országgyűlési képviselő, illetve az afgán fegyveres erők több vezetője is. Az Északi Tanácsadói Parancsnokság alárendeltségében húsz nemzet katonái teljesítenek szolgálatot, a Magyar Honvédség az ötödik legnépesebb kontingenssel képviselteti magát.

Kép és szöveg: honvedelem.hu

KABULBAN A LÉGI TANÁCSADÓK

Kabulban, az Eltökélt Támogatás Művelet keretében, megkezdte munkáját az MH 86. Szolnok Helikopterbázis négy repülőhajózázó és két repülő-műszaki beosztású tanácsadója. A magyarok – amerikai és cseh kollégáikkal együttműködve – Mi-17 típusú szállítóhelikopteren nyújtanak segítséget az afgán légierő szakembereinek kiképzésében, továbbképzésében. A légi tanácsadók feladatai közé tartozik egyebek mellett az afgán helikoptervezetők hadművelleti feladatokra történő felkészítése – így a gépparancsnoki továbbképzés –, továbbá az összetett kötélekrepülésre vagy a légilövészetre történő kiképzés is.

Kép és szöveg: honvedelem.hu



Az MH KFOR Kontingens tizenegyedik váltásának tagjai missziójuk végeztével, békefenntartói tevékenységük elismeréseként, átvehették a NATO főtitkára által adományozott kitüntetést. A medálparádén Mark D. Federovich alezredes, a KFOR Keleti Többnemzeti Harccsoport előretolt vezetési pontjának parancsnoka elmondta: eddig még nem dolgozott magyar katonákkal, de a pozitív benyomások alapján a jövőben törekedni fog a magyarokkal közös szolgálatra. A korábbiaktól eltérően a tizenegyedik váltás nem egy, hanem két művelleti századdal volt jelen Koszovóban, a kontingens gerincét az MH 25. Klapka György Lovász dandártól érkezett katonák alkották.

Kép és szöveg: Gyeginszky Andor hadnagy



KITÜNTETÉSEK KOSZOVÓBAN





MUNKÁBAN A TIZENKETTEDIK VÁLTÁS



Megtörtént az átadás-átvétel a Koszovóban szolgáló magyar békefenntartó kontingens két váltása között. Preininger Győző alezredes, a 11. váltás parancsnoka ünnepélyes keretek között adta át a parancsnokságot és a feladatokat a 12. váltást vezető Gacsal János alezredesnek. A leköszönő parancsnok sok sikert kívánt a féléves külszolgálatukat most megkezdő – többségében a szolnoki MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóaljtól érkezett – állományoknak. Az új kontingensparancsnok köszönetet mondott az előző váltásnak, akik becsülettel teljesítették feladataikat, és ígéretet tett arra, hogy a szolgálatot a legjobb tudásuk szerint folytatják.

Kép és szöveg: Csajbók József zászlós

A bosznia-hercegovinai fegyveres erők Derventában állomásozó műszaki zászlóaljának katonái újabb híd építése során bővítik az EUFOR képességfejlesztési és kiképzési programja keretében szerzett tapasztalataikat. Ezúttal Doboj város közelében, a Lukavica folyón magyar műszaki katonák mentorálása, gyakorlati, szakmai tanácsadása mellett építenek hidat a boszniai katonák. Az előző év sikeres hídrekonstrukciós projektjeit követően az ENSZ fejlesztési programja további három híd építéséhez biztosítja a forrásokat; ezek kivitelezése szintén az EUFOR és a boszniai haderő együttműködésével történik majd.

Nagy Viktor őrnagy

Fotó: Lt Cdr Pippa Routledge

HÍD A LUKAVICA FOLYÓN



DOBOGÓN A MAGYAR-SZERB CSAPAT



A 2014. decemberi Military Skills győzelem után a ciprusi UNFICYP-miszsióban hathavonta megrendezendő Inter-Sector Competition versenyen is jól szerepelt a magyar-szerb vegyes formáció. A Famagustában, a Sector 4 bázis rendezésében lebonyolított versenyen hét csapat állt rajthoz; a résztvevők öt számban – fekvő nyomásban, egyperces felülésben, autógumi-távdobásban, teherautó-tolásban és 1200 méteres távon traktorgumi-gurításban – mérték össze erejüket. A magyarok és szerbek alkotta csapat második helyezést ért el.

Szilágyi Levente százados

Fotó: UNFICYP



Új szinten a magyar–amerikai katonai együttműködés



WARLORD ROCK 2015

Az ukrajnai történések villámgyorsan átrajzolták az idei évre tervezett hadgyakorlatok forgatókönyvét – egyúttal különös keretet adtak a több szempontból is rendkívüli Warlord Rock 2015 nevű gyakorlatnak. A (had)történelemben ugyanis most fordult elő először, hogy amerikai lövészszázadot magyar zászlóaljharccsoport vezetése alá rendeltek. Ez mindenképpen jelentős mérföldkő, hiszen innentől kezdve nem attól nemzetközi egy hadgyakorlat, hogy érkezik néhány megfigyelő a tengerentúli országból, vagy ép-



SZÉTZÚZTA A KÉPZELETBELI HATÁRON BESZIVÁRGOTT FIKTÍV SZEPARATISTA ERŐKET AZ ORSZÁG VÉDELEMÉRE SZÖVETSÉGI SZINTEN KIJELÖLT MAGYAR–AMERIKAI KÖZÖS ALEGYSÉG. AZ OPERATION ATLANTIC RESOLVE NATO-MŰVELET KERETÉBEN LEZAJLOTT WARLORD ROCK 2015 EJTŐERNYŐS DESZANT-HADMŰVELETTEL KEZDŐDÖTT, ÉS KLASSZIKUS, NAGYSZABÁSÚ HARCJÁRMŰ- ÉS KÉZIFEGYVER-ÉLESLÖVÉSZETTEL VÉGZŐDÖTT – KÖZBEN PEDIG ÚJ SZINTRE LÉPETT A KÉT ORSZÁG KÖZÖTTI KATONAI EGYÜTTMŰKÖDÉS.



pen kisebb alegységük – magyar alakulatokkal párhuzamosan – külön feladatot hajt végre. Ez már valódi összmunka, összehangolt és begyakorolt manőverekkel, akár a másik nemzet felszerelését is használva. Merthogy – mint arra a felkészülésről szóló cikkünkben is részletesen kitérünk – a gyakorlat első mozzanata során, a közös ejtőernyős ugráson a magyar katonák is amerikai deszant-ernyőket használtak. A gyakorlattervezők által kidolgozott, C-17 Globemaster III-as és C-130 Hercules típusú szállító repülőgépekből végrehajtott ejtőernyős támadásnak az MH Pápa Bázisrepülőtér „esett áldozatul”. (Mondogatták is a helyben szolgálók, hogy ma délután bizony „elfoglalnak





a légideszant-műveletek tervezési, szervezési és vezetési feladataira, a gyakorlat a megváltozott biztonságpolitikai környezet miatt is rendkívüli fontosságú volt a magyar haderő számára. A Honvéd Vezérkar főnöke ugyanis az ukrajnai helyzet hatására rendelte el, hogy más NATO-országokkal együttműködve fokozni kell a kiképzés ütemét. Az elmúlt években végrehajtott Tavaszi Áttörés, illetve Őszi Össztűz nevű gyakorlatok pedig jó alapot biztosítottak arra, hogy az országvédelmi feladatok ellátására kijelölt erők begyakoroljanak bizonyos szakmai fogásokat. Ugyancsak lényeges előzetes mozzanat volt az Allied Spirit nevű hadgyakorlat. Ennek (is) köszönhető, hogy a zászlóaljharccsoport

ERŐS NATO, ERŐS EURÓPA, ERŐS MAGYAR HONVÉDSÉG

Dr. Böröndi Gábor dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság szárazföldi haderőnem főnöke a katonai sajtónak adott interjújában elmondta: a Magyar Honvédség nem hagyhatja figyelmen kívül az Ukrajnában zajló eseményeket.

– Mind fejben, mind a kiképzés szintjén fel kell készíteni országvédelmi erőinket, zászlóalj-harccsoportjainkat, különleges műveleti erőinket egy konfliktus kezelésére – méghozzá szövetségesi környezetben. A erős NATO egyet jelent az erős Európával és az erős Magyar Honvédséggel. Ez a gyakorlat mérföldkő a régről datálható magyar–amerikai együttműködésben. A honvédség valós körülmények között, valós felszereléssel, szövetségi kötelekben, azonnali átcsoportosítással alkalmazta gyorsreagálású erőit egy kitalált konfliktus felszámolására. Katonáink a gyakorlaton ugyanolyan jó szinten teljesítettek, mint amerikai kollégáik. Látszik, hogy jól felkészültek – mondta a dandártábornok.

bennünket”). Persze, az irányítótoronynak kijelölt épületet először a már a körzetben tevékenykedő különleges műveleti erők biztosították, és csak utána érkezett az égi áldás, illetve a másik oldalról szemlélve: az égi átok.

Leszámítva, hogy a Warlord Rock 2015 első fázisában a harcoló, harctámogató és harci kiszolgáló erők szövetséges együttműködésben készültek fel

Az összesen hétszázötven katona részvételével zajlott gyakorlat pápai mozanatát megtekintő Hende Csaba honvédelmi miniszter elégedetten nyilatkozott a látottakról. Mint mondta, katonáink bizonyították, hogy remekül képesek együttműködni amerikai bajtársaikkal. A tárcavezető hangsúlyozta: minden ilyen gyakorlat fejleszti katonáink és a Magyar Honvédség képességeit, növeli hazánk biztonságát.



Colleen Bell, az Amerikai Egyesült Államok magyarországi nagykövete rámutatott: a két ország katonái már régóta dolgoznak eredményesen együtt. Leszögezte, hogy a NATO a történelem legsikeresebb védelmi szövetsége, és ennek alapja a szoros elkötelezettség és a közös munka.

Ben Hodges altábornagy, az Európában állomásozó amerikai szárazföldi haderő parancsnoka szerint először történt meg, hogy amerikai és magyar katonák titkosított rádiófrekvencián beszéltek egymással. Hozzátette, hogy ez számára nem meglepetés, mivel látta a magyar katonák kiképztségének kivételes színvonalát Irakban, Koszovóban és Afganisztánban is.

Dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke emlékeztetett arra, hogy a gyakorlat lényege az országvédelmi feladatok ellátása. A jövővel kapcsolatosan közölte: tovább kell keresni az amerikai féllel az együttműködés lehetőségeit, és erre a Magyar Honvédség készen áll.

magyar törzse zökkenőmentesen tudta eljárásrendjébe integrálni a harccsoportnak alárendelt amerikai lövészsázadot. A lövészekre pedig komoly szükség volt, hiszen a gyakorlat második fázisában a képzelt országhatáron átszivárgott fiktív szeparatista erők megállítására és visszaszorítására meggyőző erejű arzenált kellett felvonultatnia a szövetséges országvédelmi erőknek. Ennek megfelelően a HMMWV-k toronyfegyverei, a BTR-80-asok géppuskái, a BTR-80/A-k gépágyú, különböző aknavetők, valamint kézfegyverek is megszólaltak a Bakonyban. A határozott fellépésnek köszönhetően az ellenség meghátrált – ezzel pedig véget ért a Magyar Honvédség idei első, nagyobb szabású hadgyakorlata, amelyen amerikai részről a nagy hagyományokkal rendelkező 173. légideszant-dandár, a Magyar Honvédségtől pedig az MH 5. Bocskai István



Lövészdandár 24. Bornemissza Gergely Felderítő-zászlóaljja és 62. lövészsászlóaljja, az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj, valamint az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj kijelölt állománya vett részt.

A bevezetőben említett magasabb szintű, szövetségesi együttműködés tovább folytatódik. A tervek szerint ugyanis április 1–30. között a közös különleges műveleti osztag, a tatai 25/1-es lövészsázaddal együtt – összesen mintegy 350 katona, teljes felszereléssel – Németországban hajt végre gyakorlatot.





BÚVÁROK A SÖRGYÁRBAN

Az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred búvárai különleges helyszínen, a kőbányai sörgyár pincerendszerében gyakorolták a merülést. A két pinceszint sokáig munkaterület volt, bányaként, majd a második világháború alatt a Messerschmitt vadászgépek motorjainak összeszerelő üzemeként is működött. A háború után a kőbányai sörgyár települt be a folyosórengetegbe, amelynek alsó szintjét időközben elárasztotta a talajvíz. Az évek óta érintetlen környezet, a 12 fokok, helyenként 12 méter mély víz kiváló lehetőséget biztosít a katonai búvároknak a különleges körülmények közötti munkavégzés biztonságos gyakorlásához.

Kép és szöveg: Snoj Péter

KIJEVI TANÁCSKOZÁS



Kijevben ülészttek a „Tisza” Többsnemzeti Műszaki Zászlóalj (TMZ) alapító országainak katonai vezetói; a magyar delegációt dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese vezette. Az immár másfél évtizede működő nemzetközi alakulat fő feladata a Tisza vízgyűjtő területén történő katasztrófa elhárítása, segítségnyújtás a lakosságnak, illetve részvétel a károk megszüntetésében. A tanácskozáson a magyar, román, szlovák és ukrán résztvevőkből álló zászlóalj vezető nemzeti szerepét Magyarország vette át, így az évente megrendezendő Szőke Lavina (Blonde Avalanche) gyakorlat idei végrehajtásáért és koordinálásáért is hazánk felel.

Kép és szöveg: Honvéd Vezérkar



MISSZIÓS FELKÉSZÍTÉSEK

Szolnokon, az MH Béketámogató Kiképző Központban megkezdődtek a 2015. évi kiképzések, amelyek keretében az UNFICYP magyar kontingensének 37. váltásába induló 40 katonára felkészítése mellett egy missziós törzstiszti célfelkészítésre, valamint az afganisztáni misszióba készülők képzésére is sor került. A Balkánra és Afganisztánba induló tisztek és altisztek az egyhetes tréning során hadszíntér-ismereti felkészítésben részesültek, majd sikeresen végrehajtották az előírt békeműveleti lögyakorlatokat. A ciprusi misszióra készülők kiképzése négy hétig tartott.

Nagy László törzszászlós; fotó: Bába Melinda



ROBBANTÁSI TANFOLYAM

Nem szervezetszerű akadályelhárító tanfolyamot rendeztek az MH 5. Bocskai István Lövészdandár hódmezővásárhelyi helyőrségében. A helyi művelettámogató műszaki zászlóalj vezetésével megtartott egyhetes, „Képezd a kiképzőt!” tanfolyam célja az volt, hogy a kurzus résztvevői képesek legyenek saját alegységeiknél is kiképezni a nem szervezetszerű akadályelhárító csoportként együttműködő katonákat. Az elméleti ismeretek elsajátítását követően az MH 25. Klapka György Lövészdandártól érkezett kiképzők a gyakorlatban is megismerkedtek a robbantási feladatokkal. A tanfolyam záróvizsgával ért véget.

Kép és szöveg: Búz Csaba hadnagy

Gyakorlati foglalkozáson vettek részt az orosz nyelvű fegyverzet-ellenőrzési tanfolyam hallgatói az MH 5. Bocskai István Lövészdandár hódmezővásárhelyi helyőrségében. Az MH Kiképzési és Doktrinális Központ által szervezett elméleti foglalkozásokon a tanfolyam résztvevői a fegyverzet-ellenőrzés fontosabb szerződéseiről, így a CFE-ről (Conventional Armed Forces in Europe – európai hagyományos fegyveres erők) és a CSBM-ről (Confidence & Security Building Measures – bizalom- és biztonságerősítő intézkedések) szóló előadásokat hallgattak meg, majd gyakorlati foglalkozásokon vettek részt a 3. Bercsényi Miklós Lövészszázlój, illetve a 62. lövészszázlój telephelyein.

Kép és szöveg: Búz Csaba hadnagy



FEGYVERZET-ELLENŐRZÉSI GYAKORLAT

ÉLETMENTÉSRE KÉPEZVE

Háromhetes elsősegélynyújtó kiképzésre került sor az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandárnál; a felkészítésen közel háromszázan vettek részt. Az alakulat egészségügyi főnöke, dr. Bárkányi Rita alezredes elmondta: az idei képzés után a Mályiban, Bujákon és Mátraházán működő Kulturális Oktatási és Rekreációs Központokba félautomata defibrillátorokat helyeznek ki. Ezeken a településeken nincs mentőállomás, így különösen fontos, hogy a betegek elsősegélyben részesítése minél hamarabb megkezdődjön a kiképzett személyzet segítségével.

Kép és szöveg: Szabó Viktor



ZÁGRÁBI LÁTOGATÁS

„Horvátország és Magyarország egyetért abban, hogy fontos a Nyugat-Balkán stabilitása” – mondta Hende Csaba honvédelmi miniszter a horvát kollégájával, Ante Kotromanovic nemzetvédelmi miniszterrel folytatott zágrábi megbeszélései után. A magyar tárcavezető hangsúlyozta, hogy a tárgyalások során szó volt Montenegró és Macedónia európai uniós, illetve NATO-csatlakozási törekvéseiről, ismertette kollégájával a szlovén légvédelemmel kapcsolatos magyar tapasztalatokat, megvitatták a közös pilótaképzés esélyeit, továbbá kitértek a különleges műveleti erők közötti még szorosabb együttműködésre is. A magyar delegáció alakulatokhoz is ellátogatott, illetve bemutatón vett részt.

Honvedelem.hu és MTI; fotó: morh.hr



REPÜLÉSBIZTONSÁGI KONFERENCIA

Dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke részvételével tartották meg a kecskeméti MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis 2015. évi repülésbiztonsági konferenciáját. Beszámolójában Ugrik Csaba dandártábornok, a bázis parancsnoka az elmúlt év feladatainak ismertetése mellett beszélt azokról az anyagi, technikai, környezeti és egyéb feltételrendszerekről is, amelyek közvetve vagy közvetlenül befolyásolják a repülés biztonságos végrehajtását. Az eseményen jelen voltak a Honvédelmi Minisztérium, az MH ÖHP, több alakulat, a civil szervezetek, továbbá a Nemzeti Közlekedési Hatóság és a Közlekedésbiztonsági Szervezet vezetői, illetve képviselői is.

Kép és szöveg: honvedelem.hu, mh59.hu



AZ ELHUNYTAKRA EMLÉKEZTEK

A második világháború budapesti harcaiban a németekkel szövetségben elhunyt magyar katonákra emlékeztek a budai várban. Az ostrom a második világháború legkegyetlenebb csatái közé tartozott: a főváros területén álló 39 600 épületből 1500 teljesen megsemmisült, a civil áldozatok száma 76 ezerre tehető. A hadmozdulatok és a bombázások a Várhegy környékét érintették a leg súlyosabban. Az áldozatok emlékére Berta Tibor ezredes, a Katolikus Táborig Püspökség általános helynöke mondott imát. A Honvédelmi Minisztérium nevében Kun Szabó István vezérőrnagy, társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár helyezte el koszorút.

Draveczi-Ury Ádám

Fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

ATTASÉLÁTOGATÁS



A Honvédelmi Minisztérium Nemzetközi Együttműködési Főosztálya az éves attaséfoglalkoztatási tervnek megfelelően a külföldi államok Magyarországon akkreditált véderő-, katonai és légügyi attaséi számára egynapos látogatásokat szervezett az MH Altiszti Akadémiára, illetve az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokságra. Szentendrén, az MH Altiszti Akadémián Bozó Tibor dandártábornok, az intézmény parancsnoka tájékoztatta a vendégeket az alakulat történetéről és életéről, a budapesti székhelyű MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokságon pedig Vanyur Tibor ezredes, parancsnok fogadta a látogatókat.

Vincze Viktor Attila
Fotó: Dévényi Veronika

INFORMATIKUSOK ÜNNEPE

Az informatikai szolgálat napja alkalmából rendezett ünnepi állománygyűlést az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár. A Honvédelmi Minisztérium Lehel utcai épületében megtartott rendezvényt hagyományosan Neumann János, a számítógépek logikai tervezésében úttörő szerepet játszott tudós halálának évfordulójához kötik. A rendezvény Hende Csaba honvédelmi miniszter és Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke köszöntőlevelének felolvasásával kezdődött. Ezt követően Nyikos Imre alezredes, a dandár Híradó és Informatikai Rendszer-főközpontjának parancsnoka mondott ünnepi beszédet, végül elismerések átadására került sor.

Révész Béla; fotó: Galovtsik Gábor



TISZTELGES A NÉVADÓ SÍRJÁNÁL

Az első világháborús hősré, Kratochvil Károly altábornagra emlékeztek a róla elnevezett debreceni Honvéd Középiskola és Kollégium diákjai Budapesten, a rákoskeresztúri temetőben lévő sírjánál. A Székely Hadosztály egykori parancsnoka 76 éves korában, 1946. szeptember 19-én halt meg Balatonszepezden. Magyarország egyetlen honvéd középiskolájának diákjai és tanárai a Nemzeti Közszolgálati Egyetem vendégeiként jártak a fővárosban, s a Ludovika épületében tett látogatásukat követően keresték fel intézményük névadójának sírját. Kratochvil Károly a valamikori Ludovika Akadémia tanára is volt.

Kép és szöveg: Pető Zsolt

Történelmi jelentőségű szolgálat



VÉDŐERNYŐ

ÉSZTORSZÁG, LETTORSZÁG ÉS LITVÁNIA LÉGTERÉNEK VÉDELME T IS ELLÁTJÁK ŐSZTŐL A MAGYAR HONVÉDSÉG VADÁSZGÉPEI. A GRIPENEK ÉS FÖLDI KISZOLGÁLÓ SZEMÉLYZETÜK AUGUSZTUS VÉGÉN TELEPÜL ÁT NÉGY HÓNAPRA KECSKEMÉTRŐL A LITVÁNIAI ZOKNIA TÁMASZPONTRA. HAZÁNK LÉGIEREJÉNEK TÖRTÉNETÉBEN ILYEN JELLEGŰ FELADAT VÉGREHAJTÁSÁRA A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ ÓTA NEM VOLT PÉLDA.

Hazánk és Szlovénia légterének védelme mellett szeptember elsejétől a három balti ország légtérbiztonságáért is a Magyar Honvédség légiereje felel majd. Észtország, Lettország és Litvánia ugyanis nem rendelkeznek a feladat végrehajtására alkalmas harci repülőgépekkel, ezért az Észak-atlanti Szerződés Szervezetéhez történt 2004. áprilisi csatlakozásuk óta légterük védelmét rotációs alapon a NATO-tagországok látják el. Elsőként a belga légierő gépei települtek a Baltikumra, jelenleg olasz vadászpilóták járőröznek a térségben, őket nyáron a norvégok váltják – tőlük veszik át a feladatot az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis Gripenjei. A négy vadász-

gép és a mintegy nyolcvan katona a tervek szerint augusztus végén települ át Zoknia támaszpontra.

– Figyelve az ukrán helyzetet, valószínűleg nagyon feszesen telnek majd napjaink. Ezt támasztják alá egyébként a tavaly decemberi reptérbejárásunk alkalmával történtek is: másfél nap alatt öt Alfa (éles) riasztást adtak ki a Baltikumra, ezek közül háromra fel is szálltak a készenléti szolgálatot ellátó gépek – idézi fel a litvániai bázison tapasztaltakat Ugrík Csaba dandártábornok, a kecskeméti repülőbázis parancsnoka. – A balti államok önállóvá válása előtt ez a reptér szovjet légibázis volt, amit a NATO anyagi támogatásával folyamatosan korszerűsítettek. Mivel a felújítás



Ugrík Csaba dandártábornok

még mindig tart, ezért a bázis felemás képet mutat: vannak modern, a munkavégzéshez ideálisan kialakított belső térével rendelkező épületei, a reptér egy másik felében pedig olyan látvány fogadott, mintha időutazóként visszamenünk volna az 1970-es évekbe.

Kecskemétre már megérkeztek azok a hatalmas konténerek, amelyekben a litvániai készenléti szolgálat ellátásához szükséges anyagokat és berendezéseket szállítják majd. Ugrik tábornok reményei szerint ezek az áttelepüléshez szükséges mértékben átalakított konténerek végleg a bázis nyilvántartásába kerülnek majd, így egy következő feladat esetén azonnal használhatók lesznek.

– Közel húsz konténert fogunk megtölteni, ezek szállításához pedig valószínűleg szükségünk lesz a Pápán álló



mászó C-17-esre is. Ugyanakkor a három balti országtól is kapunk segítséget: nyolc fordulóra elegendő szállítórepülő-kapacitást biztosítanak számunkra – sorolja a logisztikai feladatokat Ugrik tábornok. – Azért kell ilyen

sok anyagot magunkkal vinnünk, mert a készenléti szolgálat ellátásához nélkülözhetetlen berendezéseknek és eszközöknek csak egy részét tudják számunkra biztosítani a balti országok. Szükségünk van például egy, az ottani vezetési ponttal összekapcsolható hadművelleti központra, lesz saját mozgó laboratóriumunk az üzemanyag bevizsgálásához, viszünk egy speciális, váltóáramot és hidraulikanyomást biztosító konténert, valamint a biztonság kedvéért egy tartálykocsit is. Nagy mennyiségű tartalék alkatrész viszont nem lesz nálunk, mert a Gripenet használó országok ilyen irányú logisztikai támogatása az úgynevezett pooling and sharing elv alapján történik. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy egyetlen országnak sincs szüksége nagy raktárkészletre, a cserealkatrészeket a gyártól vagy a típust alkalmazó országok valamelyikétől azonnal megkapjuk. Így történik ez a baltikumi szolgálatunk ideje alatt is, a megkötés csak annyi lesz, hogy a „csomagokat” alkalmanként nekünk kell Kecskemérről An-26-ossal Litvániába szállítanunk. Egyébként a svéd tanácsadók sem jönnek velünk; ők már itthon sem szólnak bele a munkánkba, csak figyelik a tevékenységünket. Tulajdonképpen csak összekötő szerepet töltenek be a SAAB gyár és köztünk, a Gripenek használói közt.

A balti országok légtérvédelmére történő felkészülést a kecskeméti pilóták, műszakiak és a művelettámogató zászlóalj tagjai már 2014 tavaszán megkezdték, a hajózók és a vadászirányítók pedig február elején, Stockholmban szimulátoros képzésen vettek részt.

– Egy hétig a svéd Védelmi Kutatási Ügynökség által üzemeltetett Bevetés Gyakorló és Repülő Harcászati Szimulációs Központban készültünk. Több mint kétszáz „felszállást” hajtottunk vég-





re, aminek a költségei valós körülmények közt több milliárd forinttal terhelnék meg a honvédelmi tárca költségét – folytatja a bázisparancsnok.

– Tavasztól aztán felpörögnek az események: március közepén Svédország sarkkörön túli területén hajtunk majd végre rakétával és Mauser BK-27-es gépágyúval levegő-levegő éleslövészetet, valamint gyakoroljuk a kis magasságú, száz méter alatti repülést, a hónap végétől pedig egy tíznapos levegő-föld éles gépágyúlövészetünk lesz a várpalotai lőtérén. Ezt követi három nap „pihenő”, hogy azután a bázison Kub ütegekkel megkezdjük az elektronikai harc gyakorlását. Ezután – a nemzeti felkészültség ellenőrzésének keretében – a Litvániába áttelepülő állomány a kinti helyzetet szimulálva két napig teljesen elkülönítve dolgozik majd, az ellenőrök pedig valószínűleg mindent meg fognak tenni azért, hogy kihozzanak bennünket a sodrunkból. Olyan trükkökre számítnak például, hogy a szolgálatba induló parancsnokkal közlik: ő most gyomorrontással a kórházban fekszik. Egy ilyen helyzetben természetesen arra kíváncsi az előljáró, hogy a „megbetegedett” parancsnok helyettese képes-e önállóan ellátni a feladatát. Számítunk még pél-



dául áramszünetre, a számítógépes rendszer teljes összeomlására, tűzre a harcállásponton, és orvlövészeket is el tudok képzelni a készenléti szolgálatot ellátó gépek közelében. Szóval kemény két nap lesz, komoly nyomás alatt kell majd bizonyítanunk, hogy felkészültünk a feladat végrehajtására – sorolja a dandártábornok.

Májusban a Gripenek ott lesznek a JAS-39-eseket használó országok Lion Effort gyakorlatán Csehországban, nyáron kecskeméti felszállással egy szlovén lőtérén – előretolt repülésirányítók alkalmazásával – szimulált csapásmérést hajtanak végre, részt vesznek egy, az elektronikai harc körülményeit szimuláló NATO-gyakorlaton, és meg-



kezdődik a pilóták kiképzése a légi utántöltés végrehajtására. A tervek szerint a magyarok augusztus 28-án repülnek ki Litvániába. A készenléti szolgálatot december 31-én 24.00-kor adják le, másnap pedig fél évre átveszik a visegrádi együttműködésben részt vevő államok (Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia) által létrehozott szárazföldi harccsoport közvetlen légi támogatásának biztosítását.

– Szeptemberig erre a feladatra is fel kell készülnünk, ez pedig csak párhuzamos munkával valósítható meg – foglalja össze a következő hónapok kiképzési feladatait Ugrik dandártábornok. – Tavaly óta, a különböző gyakorlatok alkalmával nagy hangsúlyt fektetünk a levegő-föld gépágyúlövészetre, aminek a folytatása lesz a márciusi éleslövésze-



tünk, továbbá a Várpalotán és a szlovéniai lőtéren végrehajtandó szimulált csapásmérés is. Április közepén aztán amerikai oktatók részvételével egy külön, kimondottan a földi csapásmérő képesség alkalmazására történő felkészítést is rendezünk Kecskeméten. Először elméleti foglalkozásokon veszünk részt, utána pedig a levegőben is alkalmazni fogjuk azt, amit a tanteremben tanultunk. Értelmeszerűen a Lion Effort szervezőitől is azt kértük, hogy elsősorban olyan feladatok végrehajtásába vonják be a magyar Gripeneket, amelyek alkalmasak a légtérvédelem és a szárazföldi csapatok légi támogatásának a gyakorlására.

Hazánk a 2012. májusi, chicagói NATO-csúcstalálkozón jelentette be, hogy a Gripen bérleti megállapodás módosításának köszönhetően a 2015–2018. közötti időszakban – vadászgépei, valamint hajózó- és műszaki állománya révén – Magyarország is részt tud vállalni a harcászati repülőképeséggel nem rendelkező balti országok légtérrendészeti feladatainak ellátásában. Emellett Szlovénia légtérének védelmét tavaly október 4-étől Kecskemétről látják el a Gripenek. Az erről szóló megállapodást 2014. január 17-én írta alá Hende Csaba honvédelmi miniszter és Roman Jakic szlovén védelmi miniszter az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison. A légtérrendészeti feladatok során, 2015 januárjában került sor az első Tango (gyakorló) riasztásra.



LÉGIDESZANT AMERIK

EGY HÉT ALATT KELLETT FELKÉSZÜLNIÜK A WARLORD ROCK 2015 ELNEVEZÉSŰ MAGYAR–AMERIKAI GYAKORLATRA AZ MH 25/88. KÖNNYŰ VEGYES ZÁSZLÓALJ ÉS AZ MH 5/24. BORNEMISSZA GERGELY FELDERÍTŐ-ZÁSZLÓALJ KATONÁIBÓL ÁLLÓ EJTŐERNYŐS LÖVÉSZSZAKASZ TAGJAINAK. A FELADAT NEM VOLT EGYSZERŰ: ILYEN JELLEGŰ ÉS ILYEN TÖMEGES MÉRETŰ, A NATO VEZETÉSI ELVEI ALAPJÁN VÉGREHAJTOTT LÉGIDESZANT-MŰVELETTEL EGYBEKÖTÖTT, KOMPLEX HARCÁSZATI GYAKORLATON A MAGYAR HONVÉDSÉG KATONÁI MÉG SOSEM VETTEK RÉSZT.

Mozgalmasan indult az idei kiképzési év az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóaljnál. Kezdődött azzal, hogy az alakulat katonáinak mintegy fele az MH KFOR (Kosovo Force) Kontingens tizenkettedik váltásának tagjaként balkáni misszióba ment. Az itthon maradtak közül a bűvároknak el kellett végezniük technikai eszközeik kötelezően előírt ellenőrzését, az úgynevezett bemerülést – összekapcsolva az egyhetes, a katonák állóképességét növelő uszodai erőnléti felkészítéssel. Az ejtőernyős beosztásokban lévők részt vettek az év eleji ismeretfelújító foglalkozásokon, majd a sikeres vizsga után teljesítették az ilyenkor kötelező ugrásokat. Február közepén aztán a zászlóalj



egy része a szomódi lőtérre települt: az újoncok végrehajtották a szakalapozó lögyakorlatokat, az aknavetősök pedig az előírt tűzfeladataikat teljesítették. Az ötnapos kiképzés végül rajköteléskben végrehajtott nappali és éjszakai lögyakorlattal zárult.

Február utolsó hetében ugyanakkor Pápán, a Magyar Honvédség idei egyik legjelentősebb komplex gyakorlatán, az amerikai 173. légideszant-dandár egyik zászlóaljával közösen is helyt kell állniuk a szolnoki katonáknak. A gyakorlatra történő felkészülésüket csupán az könnyítette, hogy tavaly ugyanezzel a dandárral már megoldottak egy hasonló



AI MÓDRA



közös feladatot, bár akkor fegyver nélkül ugrottak.

– Most viszont sokkal nagyobb kötelékben, jóval több amerikai katona részvételével hajtjuk végre a feladatot, a kommunikáció nyelve pedig az angol lesz. A gyakorlat irányítása a NATO vezetési elvei alapján történik, ezért el kellett sajátítanunk minden olyan eljárást, amelyet az amerikaiak az ejtőernyőzés és a harcászat során alkalmaznak – foglalta össze a Warlord Rock 2015 gyakorlatra történő felkészülés lényegét dr. Lippai Péter ezredes, a „nyolcvannyolcasok” parancsnoka.



– A feladat végrehajtásában egy ejtőernyős lövészzakasszal veszünk részt, amelyet az 1. gyorsreagálású századunk és a debreceni lövészzandár 24. Bornemissza-zászlóaljának kijelölt állománya alkot. A katonák a tavalyról már ismerős T-11-es, kimondottan tömeges dobásokra kifejlesztett deszant-ernyővel, alacsony magasságból ugranak majd. Erről az ernyőről azt kell tudni, hogy – az általunk használt RS-4/4 LA körkúpolás ernyővel elmentésben – nem irányítható. Ennek következtében viszont szinte lehetetlen megválasztani a földet érés optimális irányát és helyét.

Márok Péter főtörzsőrmester már kétszer ugrott amerikai ernyővel. Tizenhárom évvel ezelőtt még a mostani elődjét, a T-10-est használta, tavaly pedig a korszerűbb változatot is kipróbálhatta Pápán.

– Az amerikaiak a deszantot tőlünk eltérő taktikai elvek alapján, négyszáz méter alatti magasságból alkalmazzák. Egy-egy bevetés során egyszerre akár több ezer katonát is dobnak, akik így mind egy szűk terepszakaszon érnek földet. A T-11-es ernyőt pedig kimondottan az ilyen jellegű bevetésekre fejlesztették ki. A gépet kis magasságban elhagyó katonáknak egyébként sem lenne idejük az ernyő irányításával foglalkozni – sorolja Márok főtörzsőrmester,



a könnyű vegyes zászlóalj felderítőszakaszának szakasztisztje, aki magazinunk megjelenésekor már túl lesz a 250. ugrásán. – A fentiekből viszont egyenesen következik, hogy a biztonságos földet érés hazai körülmények közt begyakorolt módszerét az amerikai ernyővel nem tudjuk alkalmazni, mert a T-11-esnek nincs irányító zsinórzata. Az elődjével, a T-10-essel egyébként nekem is volt egy necces földet éré-

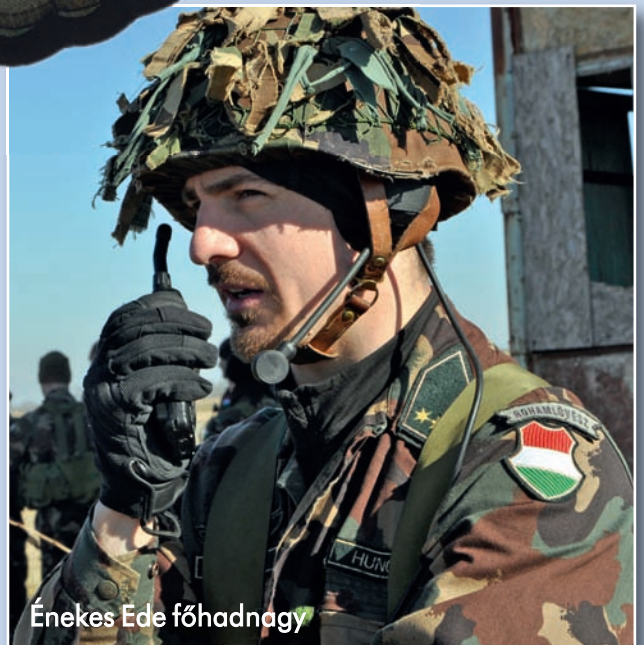
sem: összetekeredett a zsinórzatom és ereszkedés közben folyamatosan pörögtem; ezt hívjuk „városnéző” ernyőnek. Ez a probléma egyébként hajtogatási figyelmetlenségből ered, az általunk használt RS-ekkel is gyakran előfordul, viszont egy rutinos mozdulattal könnyedén el lehet hárítani: a zsinórokat két kézzel szét kell feszíteni. A kis magasságú ugrás miatt azonban hiába rendeztem a zsinórzatomat, az ernyőnek már nem volt ideje széjjel szembe fordulni, oldalazva értem földet és eldőlttem, mint egy zsák.

A Warlord Rock 2015 gyakorlaton részt vevő katonák feladat-végrehajtását tovább bonyolítja, hogy az amerikai szabályzat előírásainak megfelelően ugrás közben most a fegyverüket nem a nyakukba akasztva, a mellükön viszik, hanem egy úgynevezett fegyverzsákban az oldalukra függesztve. A földet érés előtt pedig a málhazsákjukkal együtt le kell oldaniuk, hogy egy kötélen maguk alá eresszék.

Erre viszont már csak Pápán és a bevetés előtti napon, az olaszországi Aviano légitámaszponton kapnak kiképzést.

Február közepén, a szolnoki felkészülés során csupán a honvédségnél rendszeresített ernyővel ugrottak és a harcászati feladat begyakorlását tudták végrehajtani.

– Egy katonai objektum, a pápai repülőtér elfoglalása és biztosítása lesz a feladatunk, méghozzá éjszakai körülmények



Énekes Ede főhadnagy

között. A felkészülésre Szolnokon öt nap állt rendelkezésünkre, ennyi idő alatt kellett készség szinten begyakorolnunk azokat a harcászati mozzanatokat, amelyeket aztán Pápán alkalmazunk. Ez a felkészülési idő ez első hallásra talán rövidnek tűnik, de a szakasz tagjai jól képzett katonák: egyáltalán nem okoz gondot, hogy az alegység két alakulat tagjaiból áll össze. A párnapos gyakorlás során ennek köszönhetően elsősorban arra kellett koncentrálnunk, hogy

az egyes katonák és az összeszokott rajok képességeit szakaszszintű, hatékony csapásmérő erővé kovácsoljuk – mondta Enekes Ede főhadnagy, a gyorsreagálású alegység parancsnoka. – A fel-

„ellenség” által védett két célobjektum elfoglalása volt a feladatunk. Az első a repülőtér irányítótornyát jelképező radarállomás volt, amelynek védői a szakasz magabiztos, határozott és lendületes támadását látva egy távoli épületbe menekültek. A manőverszakasszal követtük őket, támogató, biztosító és rohamozó alcsoportokat alakítottunk, körbevettük az objektumot, majd behatoltunk. Az épületen belül pedig már a helyiség harc szabályait alkalmazva tettük harc képtelenné az ellenséges erőket. Ez a szolnoki felkészülés egyébként rengeteg szervezéssel kapcsolatos tapasztalatot adott. Egyebek mellett össze kellett hangolnunk a felkészülésünket támogató szárazföldi csapatok egységei és a légierő közötti együttműködést, ugyanakkor a feladat sikeres végrehajtása érdekében logisztikai téren is akadt munkánk bőven. Csak ejtőernyőből például több mint hetvenet igényeltünk és hajtogattunk be.

A szolnoki felkészülés zárásaként, február 18-án a gyorsreagálású szakasz egy nappali és egy éjszakai, ejtőernyős ugrással egybekötött komplex harcászati gyakorlatot hajtott végre, amelyet az MH 86. Szolnok Helikopterbázis speciális ejtőernyős kiképzőcsoportja támogatott. Ők biztosították többek között az ugrásvezetőt, az ugrató parancsnokot, a földet érési ügyeletet, a felszerelő parancsnokot, emellett az ejtőernyők hajtogatását is a csoport tagjai ellenőrizték.



készülés során a pápai repteret a szolnoki helikopterbázis területén szimuláltuk. Egy Mi-17-es helikopterből teljes felszereléssel végrehajtott ejtőernyős ugrást követően, a kijelölt gyülekezési körletből indulva, az



Újra főszerepben



PÁNCÉLOS-RENESZÁN

A KÖZEL-KELETI ÉS AZ UKRAJNAI HÁBORÚNAK KÖSZÖNHETŐEN ÚJRA A FIGYELEM KÖZÉPPONTJÁBA KERÜLTEK A HARCKOCSIK. A PÁNCÉLOSOK ISMÉT FŐSZEREPET JÁTSZANAK A HARCOK SORÁN.

A ttól függően, hogy milyen műveletről, milyen területről, melyik haderőről vagy fegyveres csoportról beszélünk, érdemes legalább két nagy csoportra bontani a 21. század harckocsijaival kapcsolatos elvárásokat, valamint az ezekből adódó haditechnikai, alkalmazási szempontokat.

Ha a modern hadseregek igényeit nézzük, akkor a trend egyértelmű. A fejlesztők kiemelt figyelmet fordítanak a védelemre: modulrendszerű, reaktív pót-páncélzatot, lézeres besugárzásjelzőt, aktív védelmi rendszereket, továbbfejlesztett üreges és/vagy szendvicsszerkezetű páncélzatot, aknák és improvizált robbanótetek elleni, javított páncéltest-védelmet alkalmaznak. Fontos szempont a mozgékonyaság: ezt nagy teljesítményű turbodízel hajtóművekkel, megerősített hajtáslánccal, továbbfejlesztett lánctalpakkal érik el. A nagyobb pontosságot a hosszabb lövegcső, a továbbfejlesztett felderítő és tűzvezető nappali-éjjeli kamerarendszerek, az infravörös kamerák,

a lézeres célpontmegjelölés, míg a hatékonyságot a programozható repesz-romboló löszerek, a továbbfejlesztett, leváló köpenyes páncéltörő löszerek, a lövegcsőből indítható, irányított páncéltörő rakéták segítik. S mindezek tetejé-

be ott vannak a digitális adatkommunikációs rendszerek, a saját és ellenséges erőket megkülönböztető eszközök, a távolról irányított felderítőgépek kamera-kepeinek fogadására és feldolgozására alkalmas berendezések.



Leopard 2A7+, a legmodernebb német harckocsi.

Donyecki szeparatisták modernizált harckocsijai: vajon honnan vannak?



SZ?

hadszínerei. Az itt felbukkanó harckocsik java része a szovjet időkből származó T-55-ösök, T-62-esek, jobb esetben T-72-esek, s ezek ritkán kapnak a 21. század elvárásainak megfelelő komolyabb felújítást vagy modernizálást, a digitális tűzvezető rendszeréről nem is beszélve. Igaz, itt az elmúlt évekig nem volt jellemző az elavult harckocsikra halálos veszélyt jelentő irányított páncéltörő rakétarendszerek tömeges alkalmazása: ma már azonban ez nem így van. Szudánban például a fényképek szerint orosz eredetű 9M133 Kornet rakétarendszereket zsákmányolt a Szudáni Népi Felszabadító Hadsereg-Nasir (SPLAN) gerillacsoport a hadseregtől.

Elmondható, hogy a szegényebb afrikai államok hadseregei és az ellenük harcoló szervezetek, csoportok jellemzően addig használják a harckocsikat, amíg

működnek vagy meg nem semmisítik azokat. Érdemes megjegyezni, hogy bár az Iszlám Állam számos, Iraknak átadott amerikai M1A1 Abrams nehéz harckocsit is zsákmányolt, bevetésükről egyelőre nem érkezett hír. A jelek szerint a modern harckocsik üzemeltetése és használata meghaladja az egyszerűbb orosz haditechnikához és a platóra felszerelt gépágyúval ellátott Toyota teherpjárokhoz szokott terroristák képességeit.

Harckocsik szempontjából kifejezetten érdekes terület a polgárháborús Szíria, ahol egészen egzotikus modernizálásokat lehet találni. Az immár öt esztendeje folyó polgárháborúban a Bassár el-Aszad szír elnökhöz hű erők egyik fő fegyvere a városi harcokban a gyalogságot támogató harckocsi. Az átalakításánál a túlélőképesség, a kézi páncél-

A már meglévő harckocsikat is fokozatosan modernizálják. Kiváló példa erre Lengyelország, ahol hamarosan megkezdődhet a német hadseregnél feleslegessé vált Leopard 2A4-esek és 2A5-ösök továbbfejlesztése a helyi 2PL változatra, vagy éppen az orosz hadsereg T-72-esének (T-72B3+) átépítése.

FALURA JÓ LESZ...

Ehhez képest egy teljesen másik világot képviselnek Afrika vagy a Közel-Kelet



A városi harc még pótpáncélzattal is végzetes lehet.

A rácsos pótpáncélzat nem szíriai találmány.



törő fegyverek elleni védelem fokozása kapja a főszerepet. Ez a lehető legváltozatosabb formában jelenik meg: a T-55A-kra aggatott homokzsákoktól kezdve az Ukrajnában modernizált T-55MV-k „téglás” reaktív pótpáncélzatáig. Külön érdemes megemlíteni a T-72M1 és T-72AV harckocsik európai szemmel nézve hihetetlenül komplex pótpáncélzatát. A harckocsikat szinte teljesen körbeöleli a felhegesztett rácszat, illetve a rácsok aljáról lógó – az izraeli Merkavákról ismert –, vasgolyó végződésű láncok sokasága. Az ezekben ütköző páncéltörő rakéta vagy RPG-töltet gyakran működésbe lép, így a kialakuló kumulatív sugár veszít az erejéből, mire a harckocsi testéhez ér.



T-64B1M harckocsik Ukrajnában.

KÍSÉRLETI TEREP

A jelenlegi harckocsi-fejlesztési és -modernizálási folyamatokat alapvetően befolyásolja az elmúlt egy évtized hadszíntéri, hadviselési tapasztalata. Emeljük ki még arra a téziszre, ami szerint a harckocsi elavult és sérülékeny, így a jövő a gumikerekes harcjárművéké? Nos, hogy ez mennyire nem így van, arról a kanadai hadsereg tudna sokat mesélni, melynek illetékesei a 105 milliméter űrméretű löveggel felszerelt M1128 mobil ágyúrendszert (Mobile Gun System) tervezték rendszerezíteni a Leopard C1/C2-esek helyett. A hadszíntéren szerzett tapasztalatok alapján azután (a tervezett kivonás helyett) 2006-ban Leopard C2-eseket küldtek Afganisztánba, majd ezt követte az újabb Leopardok – előbb a 2A4+, majd a modernebb 2A6M változat – megrendelése.

A harckocsik kedvelői számára valóságos aranybányát jelentenek a kelet-ukrajnai hadszíntérről érkező informá-

ciók, fényképek, videofelvételek. Mindkét oldalon volt szovjet, illetve az orosz harckocsik továbbfejlesztett változatai tűnnek fel, hol felségjelzéssel (ukrán oldal), hol jelzések nélkül vagy ottfelejtett, orosz eredetre utaló címkékkel, feliratokkal (szeparatista oldal). Ukrajna bevetette például a kongói megrende-

lésre készült, modernizált T-64B1M harckocsikat, amelyeket Nozs moduláris reaktív páncéllal szereltek fel. A szeparatistáknál pedig feltűntek a Kontakt-5 pótpáncéllal felszerelt T-72B harckocsik, amelyek sosem álltak hadrendben az ukrán hadseregnél, így orosz eredetüket nehéz lenne tagadni.



Német Leopard 2A4, immár a lengyel haderő szolgálatában.



A T-72-es jó fejlesztési alap.

ÚJ NAGYMACSKÁK

A német védelmi ipar egyik ikonikus terméke a Leopard nehézharckocsi-család. A Leopard 2 a mai napig élet- és exportképes harckocsi, amelynek legújabb, Leopard 2A7+ változatát éppen az afganisztáni tapasztalatok alapján alakították ki, de felhasználták az amerikai M1 Abrams-ek iraki bevetésén összegyűlt információkat is. A német hadsereg 2014 decemberében vehette át az első, új gyártású, városi és nem konvencionális hadviselésre szánt A7+ harckocsikat.

A fejlesztés iránya e modellnél is a lakott területen folytatott hadviselés fontosságát jelzi. Ennek megfelelően eltűnt a kibúvónylás elé rögzített MG3-as kö-



Orosz T-90MS Kalina digitális tűzvezető rendszerrel.

zepes géppuska, helyére a belülről, biztonságból irányítható FLW 200 fegyverrendszer került. A harckocsi elejére – a szokásos aknamentesítő készlet mellett – tololap is elhelyezhető, amely szintén a városokban jöhet jól.

Orosz részről az ígéretek szerint májusban, a győzelmi felvonuláson mutatkozik be a 195-ös objektum, azaz a T-14 Armata járműplatformra épülő nehéz harckocsi. A harckocsiról eddig nagyon kevés információ szivárgott ki. Egy-két fénykép és a szakértők véleménye szerint a harckocsi tornya laposabb lesz az alacsony súlypont és a stabilitás érdekében, illetve azért, hogy minél nehezebben lehessen felderíteni,

kilőni. A jármű természetesen megkapja a reaktív pótpáncélzatot, az aktív rakétavédelmi rendszert, a rétegelt páncélzatot és a legmodernebb tűzvezető rendszert. A jármű sorozatgyártás előtti tesztelését 2017-ig kívánják befejezni. Éppen a csúcstechnika lehet az új harckocsi gyenge pontja. Több forrás is arra emlékeztet, hogy az Armata úgy járhat, mint a T-80-as család: túl drága lesz ahhoz, hogy az orosz hadsereg alapvető harckocsi-típusává váljon. Inkább az látszik valószínűbbnek, hogy a T-72B3+ és ennek későbbi továbbfejlesztései töltsék be ezt a szerepkört, míg az Armadát egyes kiemelt alakulatoknál, kisebb számban rendszeresítik majd. Kérdés,

hogy az orosz költségvetés mekkora forrást tud majd az Armaták sorozatgyártására fordítani.

S ha már fejlesztés, akkor meg kell említeni minden idők leghosszabbra nyúló harckocsi-programját is; az indiai Arjunok fejlesztése még 1972-ben kezdődött meg. A sorozatos költség- és időtúllépések után a típus Mark II-es változatát végre elfogadta az indiai hadsereg, így elméletileg megkezdődhet a sorozatgyártás. Egyébként az átmeneti megoldásnak tekintett Mark I-esekből 124 példányt hadrendbe állítottak, de a gyanú szerint csak azért, hogy megmaradjon a fejlesztés folytatásához szükséges politikai és költségvetési támogatás.

A 120 milliméteres ágyúval felszerelt Mark II-es harckocsi az izraeli LAHAT páncéltörő rakétát is használhatja, többféle páncéltörő és repesz-romboló lőszer mellett. A második változatot közel száz ponton kellett továbbfejleszteni az elődjéhez képest, elsősorban a mozgékonyság és a tűzvezető rendszer volt problémás. A Mark II-es így már a modern harckocsik minden elemét magáénak tudhatja, de még így sem biztos, hogy sikerül lecserélni a nagy mennyiségben vásárolt orosz T-90S-eket és T-90M-eket a hazai Arjunra.



India büszkesége, az Arjun Mk II

Különleges járművek

TESTRE SZABVA

A MAGYAR HONVÉDSÉG SOK ÚJ FEJLESZTÉSŰ VAGY MÁR ÉVEK ÓTA RENDSZERBEN ÁLLÓ, KÜLÖNLEGES RENDELTETÉSŰ GÉP- ÉS HARCJÁRMŰVEL RENDELKEZIK. EZEK SORÁBÓL KIEMELKEDIK EGY IGAZI „NEHÉZFIÚ”, A BAT-2 GYORSJÁRATÚ LÁNCTALPAS BULDÓZER, AMELY A KATONAI FELADATOK MELLETT A KATASZTRÓFA-ELHÁRÍTÁSI MUNKÁLATOKBAN IS OROSZLÁNÉRÉSzt VÁLLAL.

A BAT-2-t azzal a céllal alkották meg, hogy képes legyen hadiutak építésére, a meglévő talajutak karbantartására, nem robbanó műszaki záruk, valamint a természetes és mesterséges akadályok felszámolására. Feladata továbbá a harcjárművek tüzelőállásainak, az egyéb járművek fedezékeinek és az óvóhelyek alapödreinek kiásása. Ezen feladatokra a mérnökök egy T-62-es harckocsi-alváza épített igazi „nehézfiút” alkottak meg. A kétfős kezelőszemélyzetnek – parancsnok és gépkezelő – komoly eszköztár áll rendelkezésre a munkák elvégzéséhez. A háromállású tololappal, a talajszagatóval, a csörlővel és a két tonna teherbírású daruval gyakorlatilag minden számukra megszabott feladatot el tudnak végezni.

A 39,7 tonnás jármű erőforrása egy 990 lóerős, 12 hengeres (V-46-4), 40 ezer köbcentis, négyütemű, gyorsjáratú, „mindenevő” motor, közvetlen befecskendezéssel és turbófeltöltéssel. Ehhez mérten az étvágya is nagy: 100 liter/üzemóra, illetve 280–300 liter/100



kilométer a fogyasztás. Az ehhez szükséges „naftát” egy 1746 literes üzemanyagtartályban tárolják, s a gyorsjáratú megnevezés sem nagyzolás, hiszen a csaknem negyventonnás monstrum végsebessége 65 km/óra. A jármű felépítménye páncélozott, képes ellenállni a könnyű gyalogsági fegyverek lövedékeinek. Fő munkaeszköze, a háromállású tololap jobbra/balra, csak egy oldalra és buldózer-állásban is üzemeltethető.

A haditechnikai eszközök iránt érdeklődő olvasóink a BAT-2-t és még több más különleges rendeltetésű járművet – páncélozott mentő, UNIMOG-ra telepített Mistral légvédelmi rakéta, Rába 500 tehergépkocsi – a Katonai Filmstúdió Célkeresztben című magazinjából, az M1-en március 14-én 10.30 órakor behatóbban is megismerhetik.



CSAPATFELDERÍTŐK

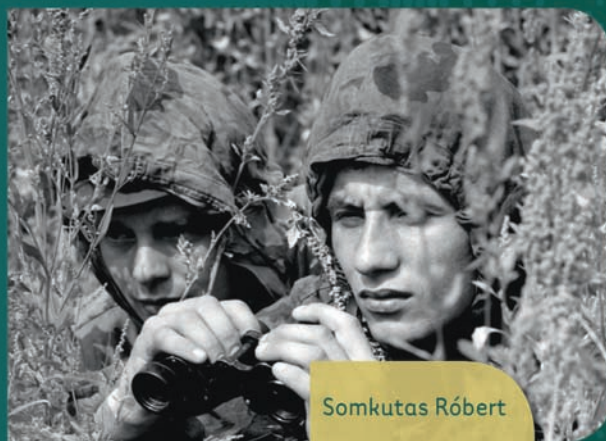
Bár Somkutas Róbert, a Zrínyi Kiadó gondozásában megjelent Álcaruhában című kötet szerzője különböző felderítő-beosztásokban több mint húsz évig maga is viselte a címbéli öltözetet, a csapatfelderítés történetét bemutató könyvének anyaggyűjtése közben mégis szembesülnie kellett néhány nem várt fejleménnyel. Mindenekelőtt a bőség zavarát kellett meg tapasztalnia, ugyanis minél jobban beleásta magát a témába, annál nyilvánvalóbbá váltak számára a terjedelmi korlátok; magyarul, hogy a fegyvernem történetének teljes feldolgozására, részletes bemutatására egyetlen, pár száz oldalas kötet nem lehet elegendő. Ugyanakkor kiderült az is, hogy bizonyos témák, területek (például a hazánk déli határszélein történt események) felderítő-szakmai vonatkozásai még mindig nem kutathatók teljes mértékben. E felismerések hatására a teljesség igénye helyett egy-egy fontosabb részterületre, korszakra koncentrálnak tehát a kutatómunka, és

erre utal a könyv alcíme is: Fejezetek a hadműveleti-harcászati és csapatfelderítés történetéből.

A könyv közel 60 évet ölel át. Amint az a bevezetőből is kitűnik, a szerző igyekezett a körülmények és a háttérinformációk feltárásával együtt bemutatni a csapatfelderítés, későbbi nevén a hadműveleti-harcászati felderítés 1945 és 2000 közötti történetét. A vizsgált időszakban (is) a haderő fejlesztését a külső politikai tényezők alakulása határozta meg, de a belpolitikai akarat is jelentős befolyással bírt a változásokra. A fejlődés mértékét pedig általában (az 1950-es évek elejét leszámítva) az ország gazdasági lehetőségei szabták meg.

Álcaruhában

Fejezetek a hadműveleti-harcászati és csapatfelderítés történetéből (1945–2000)



Somkutas Róbert



Az egykori felderítő a múlt tapasztalatai alapján már a bevezetőben sejteti a fegyvernem jövőjével kapcsolatos aggodalmait. A fegyvernem múltját kutatva gyakran érezte azt, hogy a csapatfelderítést kicsit mindig a magyar haderő mostohagyermekékként kezelték. Ezt a fajta hozzáállást tükrözi a csapatfelderítés legfelsőbb szintű vezetésének kialakítása is, amely gyakorlatilag csak az 1970-es évek elejére érte el azt a szintet, amit más fegyvernem és szakcsapat már korábban magáénak tudhatott. Ugyanez figyelhető meg a felderítő-szaktechnikai anyagokkal és harcjárművekkel történő ellátással kapcsolatban. Egy esetleges háborús harctevékenység során elvileg

elsőként kellett volna az ellenséggel harcérintkezésbe kerülniük a felderítőerőknek, azonban technikai ellátásukat mindig megelőzte az összefegyvernemi csapatok, illetve esetenként más szakcsapatok eszközigényeinek kielégítése.

A kötet olvasása során kiderül az is, hogy az összefegyvernemi parancsnokok sem kezelték jelentőségének megfelelően a felderítés szerepét a hadműveleti és harcászati feladatok végrehajtásában. Ezen a téren a helyzet csak az MNVK 2. Csf-ség-en belül megalakuló Hadműveleti és Harcászati Felderítő Csoportfőnökség felállítása után változott meg, mivel ekkor lett végre „gazdája” és parancsnoka a szakterületnek. Ekkor kezdődtek meg az igazi fejlesztések és átalakítások, amelyek lehetővé tették, hogy a magyar haderő rendelkezzen a korszerű harci felderítés követelményeinek megfelelő felderítőrendszerrel.

A délszláv válság eseményeinek hatása a még meglévő felderítőrendszereket a válság végéig fenntartotta. Azonban hiába volt az a tapasztalat, hogy ezek a felderítő-alegységek képesek nyomon követni a határ mentén zajló történéseket, sőt, szükség esetén akár a harci alkalmazás során is megállják helyüket, a politika végül is fokozatosan leépítette a még rendelkezésre álló felderítő-alakulatokat, s mostanra csupán a dandárok állományában találkozhatunk felderítőerőkkel.

A több mint 300 oldalas, korabeli fotókkal illusztrált kötet az egykor felderítőként szolgált sorállományú, illetve hivatásos katonák mellett a fegyvernem történelme és sorsa iránt érdeklődők számára is érdekes olvasmány lehet.

Százhusz éves a fehérvári katonazene



RÉZ-SZIMFONIKUSOK

1897. OKTÓBERÉT ÍRTUK, AMIKOR FRICSAY RICHÁRD ZENETANÁR ÉS KARNAGY CSALÁDJÁVAL SZÉKESFEHÉRVÁRRA KÖLTÖZÖTT, HOGY MEGKEZDJE SZOLGÁLATÁT A HONVÉDSÉGNÉL. AKKOR MÉG NEM TUDTA, HOGY EZ A SZOLGÁLAT NEGYVEN ÉVIG TART MAJD, ÉS NEM MELLESLEG LERAKJA A MAI MH SZÉKESFEHÉRVÁRI HELYŐRSÉGI ZENEKAR ALAPJAIT IS.

Az említett költözés óta eltelt évtizedeket nem csupán a katonazene léte, de az a célkitűzés is jellemzi, miszerint egy katonazenekarnak (a fogalom alatt persze szigorúan fúvószenekart értünk) szolgálati feladatai ellátásán túl a város zenei életének fejlesztése is lényeges küldetése. Így volt ez akkor is, amikor a híres fehérvári 17. honvéd gyalogezreden belül felállították Fricsay Richárd zenekarát; és így van ez ma is, amikor a Ruff Tamás őrnagy vezette helyőrségi zenekar mindenki által elismerten szerves részét képezi Székesfehérvár zenei életének. Fricsaynak persze az akkor még nem túl jó honvédségi-civil kapcsolatok javításán is fáradoznia kellett, de már legelső koncertjeivel kivívta a szak-





ma és a hallgatóság elismerését. Jellemző például, hogy 1899-ben az ő vezényletével zajlott le Beethoven Csataszimfóniájának hazai ősbemutatója. Az akkori média igen pozitív képet festett a zenekarról és annak karmesteréről.

„Ha valaki a dirigálás művészetéről tanulmányt szeretne írni, iskolapéldának Fricsayt állíthatnánk eléje: az ő dirigensi működéséből könnyen – szinte magától adódóan – levezethetők azok a normák, amelyek nélkül jó karmestert elképzelni sem lehet” – írta például 1926. január 19-ei számában a Fejér megyei Hírlap. Ami pedig napjainkat illeti: 2002-ben a város a zenei, zenepedagógiai teljesítményeket elismerő Fricsay-díjat alapított, 2013-ban pedig életre hívták a Fricsay Richárd Katonazenekari Fesztivált. (A rangos zenei díjat 2011-ben éppen az MH Székesfehérvári Helyőrségi Zenekar érdemelte ki.)

Visszaugorva az időben, 1920-ban, a Magyar Királyi Honvédség szervezésekor minden gyalogezred saját katoná-

zenekarral rendelkezett. A fehérvári zenekar a 3. Honvéd Gyalogezred Zenekara, illetve később a Magyar Királyi „Szent István” 3. Honvéd Gyalogezred Zenekara nevet viselte; eleinte harminckét, később harminc fővel működött, s rendszeresen térzenével, zenepaviloni fellépésekkel, a vasárnapi misék utáni koncertekkel szórakoztatta a közönséget. Akárcsak manapság, 1924 után is nagy eseménynek számított a hősök napi emlékünnepe, amelyet Székesfehérváron már előző este a katonazenekar lampionos takarodója harangozott be, az ünnepnap reggelén pedig katonás ébresztő hangzott fel a városban. A városháza előtt tartott ünnepség után a zenekar a Zichy-liget zenepavilonjához vonulva adott koncertet – a befolyt adományokból pedig a hősök sírkertjét tartották rendben, illetve abból az összegből emelték a hősi emlékművet. A katonazenekar értékét az is mutatja, hogy akkoriban rendre a Szent István-napi körmenetek élén vonultak.



A második világhéget követően 1964-ig nincs írásos nyom arról, hogy a „királyok városában” működött-e önálló zenekar – valószínűleg nem. Azonban abban az évben megalakult a Magyar Néphadsereg 5. hadsereg parancsnoksága, amely Borov József karmester vezetésével állandó zenekart kapott. Ez a dátum tehát a zenekar újralapításának éve, és igencsak gyorsan össze kellett állnia mindennek, mivel két évvel később már a Vörösmarty Színházban – megint egy párhuzam a jelennek – Kodály Zoltán előtt játszották a szerző Honvéd díszdulóját. (A jelenlegi zenekar is állandó színházi szereplő, gondoljunk csak például Shakespeare Lear király című drámájára, amelyről később még írunk.) A



Az MH Székesfehérvári Helyőrségi Zenekar a múlt év októberében sajátos koncerttel ünnepelte újraalapításának 50. évfordulóját. A Vörösmarty Színházban megrendezett koncert első részében ugyanis a zenekar korábbi karmesterei – Nagy József nyugállományú főtörzsszászlós, Faith Tibor nyugállományú őrnagy, Dohos László nyugállományú ezredes, Jakab Gedeon nyugállományú alezredes, Gede László nyugállományú alezredes, Kanczler István nyugállományú százados, Karnizs Csaba nyugállományú százados és Mergl Róbert százados – is színpadra léptek egy-egy szám dirigálása erejéig.

társulat akkortájt 45 fővel működött – ilyen méretben el lehet képzelni a hangzásvilágot, a hangerőt és a megjelenést. Az újraalakított zenekar a kezdetektől bátran felvállalta, hogy nem csak a szolgálati repertoárt játssza. Olyannyira, hogy az 1970-es években már énekkarokat is kísértek, sőt az akkoriban fénykorát élő Videoton labdarúgó-meccsei előtt is rendszeresen pályára léptek. A korszak kiemelkedő eseményei közé tartozott, hogy a fehérvári helyőrségi zenekar a Honvédelmi Minisztérium központi zenekarával együtt képviselte a magyar katonazenét a franciaországi Limoges városában a nemzetközi katonazenekari fesztiválon – méltó módon. A többnapos fesztivál műsorában többek között Erkel Ferenc Hunyadi László című operájának Palotása, valamint Berlioz Rákóczi-indulója is szerepelt.



Később a Honvéd Filmstúdió önálló filmet készített a zenekarról... A mai zenekar is büszkélkedhet saját rövidfilmmel. Ebből többek között kiderül, hogy a katonazenészeknek is ugyanolyan jól kell bánnia a pisztollyal, mint például a trombitával, a dobbal, a karmesteri pálcával. Miként a katonazenészek is ugyanúgy pakolták a homokzsákokat a közelmúlt árvizei idején, mint a lövészek.

Az 1970-es évekhez közeledve újdonság újdonságot követett a zenekar életében. Az Alba Regia Napok keretében 1969-től megrendezett Alba Regia Nemzetközi Táncversenyeken a város felkérésére a helyőrségi zenekar szolgáltatotta a kísézőzenét. Ez pedig egyet jelentett a profilváltással: a katonazenészek ekkor kezdtek el divatos slágereket és tánczenét is játszani – persze áthangszerelt verziókban. (Ma már ilyenmin a hallgatóság nem lepődik meg, sőt, el is várja.)

1984-től 2001-ig Gede László volt a helyőrségi zenekar karmestere, és az ő irányítása alatt már egyre több nemzetközi felkérésnek tett eleget a zenekar, külön alkalmakra összeállított zenei repertoárral. Az újjraalapított zenekar fennállásának 30. évfordulóját 1994-ben, a Vörösmarty Színházban adott ünnepi hangversennyel köszöntötte. A 21. századba átlépve a zenekar a honvédelmi nevelés szolgálatába is állította tudását – számos alkalommal játszottak az óvodás, iskolás korosztálynak. Emellett a 2005-től karmesteri feladatokat ellátó Karnizs Csaba új színfolttal gazdagított



„Az elmúlt évtizedek alatt zenés generációk váltották egymást, és az idősebb nemzedékek éppúgy hatással voltak a fiatalabbakra, mint fordítva. Az elődök által továbbadott hagyomány mindig egyesült az utódok friss szellemével, így valóban érvényesülni látszik a hérakleitoszi mondas: Csak a változás állandó... és – hála Istennek – a közönség katonazenekarokat övező szeretete” – fogalmaz a Réz-szimfónia című kötet előszavában Ruff Tamás őrnagy, a zenekar karmestere.



ta a zenekar repertoárját – ő állította össze az első, manapság is jól ismert zenekari „gyepshow”-t. Ezzel nagyjából a százhusz éves történelmi út végéhez is értünk...

2010-től Ruff Tamás őrnagy irányítja a zenekart. Az ő nevéhez fűződik többek között a korábban említett Lear király előadás-sorozat, amelyben magyar katonazenekar először szolgáltatott kísézőzenét egy színházi előadáshoz. Ráadásul idén januárban szintén első alkalommal jelent meg önálló könyv katonazenekarról, Réz-szimfónia címmel – e kiadvány szolgált jelen cikkünk alapjául, mint ahogy ez már a kissé áthangszerelt címből is látszik.

Vitézséggel és hűséggel!



PALOTAŐRÖK

HÁROM ESZTENDEJE SZOLGÁNAK ŐRHELYEIKEN, ÁLLNAK REZZENÉSTELEN ARC-
CAL, S TŰRIK AZ IDŐJÁRÁS VISZONTAGSÁGAIT, VALAMINT A TURISTÁK OLYKOR
TÚL KÖZELI „RAJONGÁSÁT”. A MAGYAR HONVÉDSÉG VITÉZ SZURMAY SÁNDOR
BUDAPEST HELYŐRSÉG DANDÁR 32. NEMZETI HONVÉD DÍSZEGYSÉGÉNEK SZER-
VEZETÉBE TARTOZÓ HONVÉD PALOTAŐRSÉG FELKÉSZÍTÉSE A SÁNDOR-PALOTA
PROTOKOLLÁRIS ŐRZÉSÉRE 2011 ŐSZÉN KEZDŐDÖTT MEG.

Az állomány bevonultatása, kiválasztása és a katonák két hónapos szakfelkészítése 2011 novemberében indult, mintegy 45–50 fővel. Érdekes volt a feladat, hiszen teljes mértékben nekünk kellett a koncepciót kidolgoznunk, mivel csak az irányelveket határozták meg számunkra – emlékszik vissza a kezdetekre Kiss Ferenc alezredes, a 32. Nemzeti Honvéd Díszegység parancsnokhelyettese, a Honvéd Palotaőrseg parancsnoka. – Az volt az elvárás, hogy a Sándor-palota nyugati és déli kapujánál legyen hagyományos dísz-

őrség, ugyanakkor figyelembe kellett venni azt is, hogy ez a turisták számára érdekes legyen. Úgy döntöttünk, hogy két felállítási helyen, 12 fővel, órás váltásokkal hajtjuk ezt végre, és minden délben alaki bemutatót is tartanak a katonák.

A felkészülés után a palotaőrseg 2012. január 7-én állt szolgálatba, ünnepélyes keretek között. „A honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló törvény, valamint a Magyar Honvédség által védendő létesítmények kijelölésére, a magyar állam folytonosságát és független-



Kiss Ferenc alezredes



ségét megtestesítő ereklyék körére és őrzésükre vonatkozó szabályokról szóló kormányrendelet a Magyar Honvédség feladataiként határozta meg a köz-

társasági elnökhöz kötődő protokolláris feladatok elvégzését, valamint a Sándorpalota protokolláris őrzését. Ezzel, hatvanhat év után visszatérünk egy olyan tradícióhoz, amely az önk dicső elődeinek, a hajdani nemesi testőrségnek nyomdokait követi. A mai naptól önökre, honvéd palotaőrökre vár az a nemes feladat, hogy megjelenítsék és élővé tegyék ezt a tradíciót. Kiváló és magasztos

feladat ez, amelyre kemény, férfias képzéssel készültek az elmúlt hónapokban. Azt várom és elvárom önöktől, hogy szolgáljanak a Honvéd Palotaőrség jelmondatához híven, vitézséggel és hűséggel!” – olvasható a Honvéd Vezérkar főnökének parancsában. A rendezvényen elhangzott: bár a Honvéd Palotaőrség létrehozása ebben a formában újszerű, a magyar őrhagyomány komoly és büszke múltra tekint vissza, amely mindig több volt védelmi erőnél, képviselte a magyar államiságot, a korszakokon és személyeken túlmutató közösségi értékrendet.

2012. április 21-én rendezték meg a budai várban a Honvéd Palotaőrség első zenés őrségváltását, amely nagy sikert aratott a Szent György téren összegyűlt

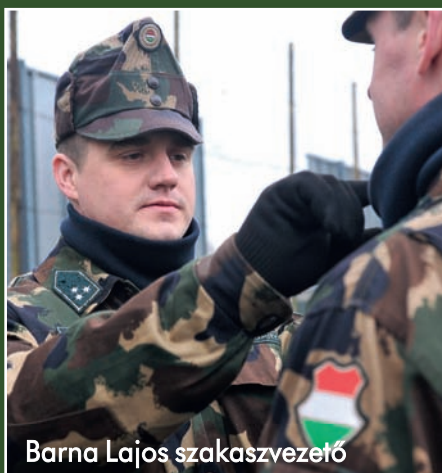




turisták körében. Azóta is évről évre – április és szeptember között hat alkalommal, általában a hónapok utolsó szombatján – megcsodálhatja a közönség a mára látványossággá vált zenés őrsváltást.

Jelenleg a palotaőrségnél hetvenöt fő a rendszeresített létszám: az alegységen belül öt azonos szervezeti felépítésű csoport van, amelyekben egy tiszt, egy felvezető zászlós (aki egyben csoportparancsnok-helyettesi funkciókat is betölt), egy dobos, illetve 12 beosztott légénységi állományú palotaőr teljesít szolgálatot.

A Sándor-palotánál a díszőrség minden nap 10–17 óra között áll az épület két kapujánál. Tíz órakor a Színház közből indulva a nyugati kapunál feláll az első váltás, majd a déli kapunál is elfoglalja őrhelyét az ottani első csapat. Az egyórás szolgálatot egy óra pihenés és egy óra felkészülés követi. Utóbbi azt jelenti, hogy készenlétben kell lenni, mert ha a kinn lévők közül valaki rosszul lesz, le kell váltani. Tizenkét órakor, a díszőrök váltását követően, nyolc katonára végrehajtja a déli fegyveres alak be-



Barna Lajos szakaszvezető

mutatót, mely után ismét órás váltásban állnak kint 17 óráig. Kiss alezredes hangsúlyozza: erre a szolgálatra nemcsak fizikailag, de lelkileg is fel kell készülni. Nagy tűrőképesség és magas toleranciaszint szükséges, hiszen a katonák ki vannak téve a turisták kellemetlenkedéseinek is. Nagy könnyebbség, hogy engedélyezett a napszemüveg viselése. Barna Lajos szakaszvezető szerint ez személyes teret biztosít az embernek.

– A szemüveg azért jó, mert nem lát-

ják, hova nézünk, és ez biztonságot, „tákarást” ad. Oltalmaz a nap és a kiszolgáltatottság ellen is, mert a szem azért nagyon sok mindent elárul. Ám a turisták tovakodó magatartása ellen ez sem nyújt védelmet. Kultúránként eltérő a vérmérséklet, a viselkedés – mondja a szakaszvezető. – Vannak, akik odajönnek, odadörgölöznek, személyes teret nem ismernek, de aztán tisztelettel, mosolyogva megköszönik a fotót. Mások megpróbálnak minket megnevetetni, hozzányúlhatnak a fegyverhez, és néha annyira tolongnak, mintha fel akarnának lökni. Egyébként a turisták többsége örül, hogy ott vagyunk, és tetszik nekik a díszőrség.

– Ha egy turista túl közel merészkedik, a palotaőr kettőt koppint fegyverével és vezényel: „Fegyvert vállra!”, majd helyet cserél a társával, vagy hátralep az őrbódéba; erre biztosan arrébb fog menni a kellemetlenkedő – avat be a kulisszatitkokba az alezredes. A palota körül a rendőri jelenlét is folyamatos, így ha gond lenne, ők közbelépnének, de erre még nem volt példa.

Azonban nem is a fizikai inzultus, vagy az intim szféra megsértése a legnagyobb probléma – mutat rá a parancsnok. Az egyhelyben állás monotonitása az, amivel a katonáknak mentálisan és fizikálisan is meg kell küzdeni. Optimálisan 5–7 évig tudják a palotaőrök ezt a szolgálatot végezni, utána biztos, hogy váltaniuk kell, s az alegységen belül más feladatot kapnak.

Gróf Attila szakaszvezető azt mondja: az egy óra gyorsabban elmegy, ha több a turista és több látóval van, mert az oldja a monotonitást.

– Én már a szemben lévő épületen





megszámoltam a cserepeket, az ablakokat, az utcán a macskaköveket, a repedéseket, kívülről tudjuk, hogy a sarnok a sasnak hány tolla van. Ilyenekkel lehet elvonni a figyelmet attól, hogy még mennyi idő van hátra a szolgálatból.

A katonák ki vannak téve az időjárás viszontagságainak is. Télen az őrbódéjuk fűtött és fa fellépővel rendelkeznek, így a lábuk nem érintkezik a hideg kővel.

– Ha az időjárás viszonyok szélsőségesek, nem várjuk el tőlük, hogy kint álljanak. Belépnek az őrbódéba, ott a szél nem éri őket és melegedhetnek. Ez az egyik védekezési lehetőség a hideg ellen, a másik pedig a mozgás: tízpercenként helyet cserélhetnek, fegyverforgást hajthatnak végre. Így nem lassul le a vérkeringés, és nem fognak annyira fájni. Emellett van téli alsóruházatuk, a csizmájuk is bélelt ilyenkor, és felveszik a posztóköpenyt. Ami igazából fájni tud, az a kéz, a nyak, az arc és a fül – de ez ellen nincs megoldás. Kaphatók krémek, amelyek javítják a vérkeringést és csökkentik a hidegérzetet, ám ezektől még ugyanúgy fázik a bőr – osztja meg



tapasztalatait a parancsnok. Gróf Attila hozzát teszi: a nyári meleg még ennél is rosszabb, olyankor nincs menedék, csak az akarat erő segít.

– Nagyobb részt fejben dől el, hogy az ember el tudja hinni, képes végigcsinálni azt az egy órát akár plusz 40 Celsius-fokban is. Ha tényleg nagy a hőség, be lehet állni az őrbódéba, bár sokszor ott még melegebb van, de legalább nem süti közvetlenül az embert a nap – tudjuk meg a szakaszvezetőtől.

Minden nehézség ellenére szépségei is vannak a szolgálatnak. A palotaőrök egybehangzó véleménye szerint a legszebb élmény, amikor a gyerekek először látnak katonát, szobornak nézik őket, aztán amikor megmozdulnak, csodálkoznak. Mivel a civilek máshol nem nagyon találkoznak katonákkal, így bátran nevezhetjük a palotaőröket a honvédség arcának is. Az eltelt néhány év alatt a budai várnegyed része lett a palotaőrőség, nagyon sokan látogatják a zenés őrségváltásokat és a déli bemutatókat is.

– Kiképzési napokon a palotaőrök a Petőfi laktanyában vannak. Ilyenkor teljesítik az általános katonai kiképzési tervben előírt gyakorlatokat, lövészete-

ket, valamint katonai testnevelésen és díszelgő-kiképzésen vesznek részt. Ekkor gyakorolják a fegyver forgatását, a zenés őrségváltás alaki fogásait, amelyek készségi szinten berögzülnek, hogy ha álmukból felkelnek, akkor is meg tudják csinálni bármelyik pozícióban és irányítási helyen – mondja a kiképzésről szólva Kiss Ferenc alezredes.

– Mi akkor tudjuk használni a katonát, ha – akár tiszt, akár altiszt, akár legénységi – a beosztási szintjének megfelelően mindent tud, mert akkor lehet cserélgetni bizonyos pozíciókban. Ahhoz, hogy ezt a szintet elérjék, az alapkiképzés után teljesíteni kell a 12 hetes szakkiképzési programot; ám mivel itt nehezebb fegyverpörgetési fogások is szerepelnek (például a zenés őrségváltásnál), így a palotaőrök kiképzése a díszelgőkéhez képest 2-3 héttel kitolódhat. Egy újoncból tehát 15 hét alatt válhat profi fegyverforgató palotaőr – hangsúlyozza a parancsnok.

Ahhoz, hogy valaki palotaőr lehessen, számos követelménynek kell megfelelnie. Az egyik az arányos testalkat. Elvárás a minimum 180 centiméter testmagasság, emellett a palotaőr-jelöltnek látható helyen nem lehet tetoválása, és meg kell felelnie a legszigorúbb testnevelési követelményeknek. Ha ezeknek a kritériumoknak valaki eleget tesz, következik az egészségügyi szűrés és a pszichológiai vizsgálat. Fontos ugyanis, hogy a jelölt jól viselje a monotonitást, tudjon majd rezzenéstelen arccal egyhelyben állni hosszú percekig.

Jelenleg a Díszzászlóaljtól csoportosítanak át katonákat, ami azt jelenti, hogy oda vonulnak be az újoncok, megtörténik a szakfelkészítés, és onnan jelentkezhetnek át a palotaőrőséghez. Kiss alezredes hangsúlyozza: folyamatos a cserélődés, és az a legnagyobb probléma, hogy ezek a katonák nem helyettesíthetők, hiszen palotaőrőség nincs máshol az országban, így ennek a speciális tudással rendelkező állománynak a tagjait még a Díszzászlóaljtól sem tudják pótolni egy-két nap alatt.

A jövőről szólva a parancsnok elmondta: várják az életpályamodell bevezetését, hogy a versenyképesebb jövedelem majd vonzóbbá teszi a katonai hivatást a fiatalok számára, és fel tudják tölteni az üres beosztásokat. Szeretné színesíteni az őrségváltások rendjét, változtatni a koreográfián, de ez csak akkor lehetséges, ha a feltöltöttség javul.



Íjjal lőtt győzelmeik



KATONASZÜLŐK BAJNOKLÁNYA

TÖRTÉNELMÜNKBEN MEGHATÁROZÓ SZEREP JUTOTT AZ ÍJNAK. ŐSEINK MESTERI SZINTEN KEZELTÉK EZT A HATÉKONY FEGYVERT, AMELY NAPJAINKRA EGY SPORTÁG ESZKÖZÉVÉ SZELÍDÜLT. A TIZENKÉT ÉVES ÍJÁSZ, KERESZTURI VIKTÓRIA – KATONASZÜLŐK GYERMEKE, A VESZPRÉMI BÁTHORY ISTVÁN ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS KÖZNEVELÉSI TÍPUSÚ SPORTISKOLA 6. A. OSZTÁLYOS TANULÓJA, A BAKONY ÍJÁSZ EGYESÜLET VERSENYZŐJE – MA MÁR TÖBBSZÖRÖS DIÁKOLIMPIA-BAJNOKI, SZÁMTALAN ORSZÁGOS BAJNOKI ÉS KÉTSZERES EURÓPA-BAJNOKI CÍM BIRTOKOSA.

A Veszprémben települt MH Légi Vezetési és Irányítási Központ hadműveleti osztályának beosztottja, Balogh Ilona százados (Kereszturi Viktória édesanyja) a munkaidőn túl is állandó tervezési, szervezési háttérfeladatokat lát el. Igaz, ilyenkor már nem a légvédelem, hanem más nemes cél érdekében tevékenykedik: a magyar íjászat egyik legeredményesebb fiatal tehetségének

sportkarrierjét egyengeti. Mindezt ugyanakkor nemcsak ő, hanem férje, Kereszturi Péter őrnagy, az MH 54. Veszprém Radarezred Informatikai Központjának parancsnokhelyettese – az ifjú íjászpálya apja, edzője és menedzsere – is sokat tesz.

Kereszturi Viktória kapcsolata az íjással 2008-ban kezdődött, amikor a csupán hatéves kislány édesapja íját meglátva egyből érezte, számára ez a

sportág nemcsak egyszer kipróbálandó játék vagy hobbiszerű időtöltés lesz, hanem komoly elfoglaltság. Elhatározta, hogy megtanulja magas szinten használni a napjainkban egyre több fiatal megigéző sporteszközt. Kuti Géza útmutatása alapján, édesapja irányítása mellett kezdte meg az alapok elsajátítását. Elszántsága és kitartása hamar megmutatkozott, s már az első versenyein jól szerepelt.



Napjainkra az íjászatnak számos válfaja alakult ki. A hagyományörzők az ősök íjainak továbbfejlesztett változatait használják, míg az olimpián modern, üvegszálas karokkal és fém középrésszel szerelt modellekkel lőnek a sportolók. Ez utóbbiak sorába tartozik Viki kedvenc, a kezdetek óta használt íjtípusa, a barebow (csupasz íj) is.

– Ezen az íjon nincs irányzék. A vessző hegyével célzok, és a távolság függvényében fogok a vessző alá – avat be minket a fiatal íjász a sporteszköz titkaiba.

A versenyeket (a szervezéstől függően) terepen vagy előre meghatározott pályán és szabályok szerint rendezik meg, s meghatározott sorozatszámú lö-

vést kell leadni adott idő alatt. Ez tipikusan 2×10 vagy 2×12 sorozat, sorozatonként 3–5 lövés 2–4 perc alatt.) A cél nagysága és távolsága korosztálynként és íjtípusonként eltérő.

Kereszturi Viktória sportpályafutása alatt – s ez fokozatos fejlődésének ékes bizonyítéka – országos szintű versenyeken és diákolimpiákon többször végzett kategóriájában a dobogó legfelső fokán, valamint több országos csúcsot is megdöntött. Elhivatottságát, kitartását és céltudatosságát mi sem jellemzi jobban, mint hogy az első nemzetközi versenyén, a spanyolországi Segorbe városában megrendezett 2013. évi IFAA Európai Terem Íjász Bajnokságon kategóriájában és korosztályában arany-

érmert szerzett – méghozzá új, háromnapos (három napon át tartott a verseny) Európa- és világrekorddal. Ezt az eredményt sikerült a közelmúltban túlszárnyalnia: a 2014. évi IFAA Európai Terem Íjász Bajnokságon, San Marinóban megvédte elsőségét, és a verseny minden napján megdöntött egy-egy Európa- és világcsúcsot. A végeredmény: új egynapos Európa- és világcsúcs (293 pont a lehetséges háromszázból), és új háromnapos Európa- és világcsúcs (823 pont a lehetséges kilencszázból). S mi a következő cél?

– Szeretném méltó módon képviselni Magyarországot a világbajnokságon – jelentette ki határozottan a fiatal íjász, akinek ezen álma márciusban, Észtországban válhat valóra.

Hosszú távon, a Magyar Íjász Szövetség „Dream Team2” tagjaként a 2020-ban megrendezendő olimpiai játékokra történő felkészülés, kvalifikáció és eredményes részvétel a cél, amelynek eléréséhez azonban hosszú út vezet. Ehhez persze elengedhetetlen a szülők maximális anyagi és lelki támogatása, illetve a Magyar Honvédség segítsége is; Viki ugyanis a veszprémi Honvéd Sportközpontban edz. Eredetileg nem volt ott íjász-gyakorlótér – azt a helyőrségparancsnok jóvoltából alakították ki.

S mi a legfontosabb az íjászatban?

– Soha ne próbáld, csak tedd! Csak élvezd az íjászatot. Engem ez kapcsol ki, ez nyugtat meg – válaszolta mosolygva Viki, a bajnoklány.





A sorsára hagyott erőd

PRZEMYSL

PRZEMYSL A NAGY HÁBORÚ KEZDETI IDŐSZAKÁBAN KERÜLT A FIGYELEM KÖZÉP-
PONTJÁBA. AZ EURÓPA EGYIK LEGHATALMASABB ERŐDÍTMÉNYRENDSZERÉT
VÉDŐ OSZTRÁK–MAGYAR KATONÁKNAK NEMCSAK AZ OSTROMLÓ OROSZ
HADERŐVEL, HANEM AZ ÉHSÉGGEL, A FAGGYAL ÉS A KÜLÖNBÖZŐ
BETEGSÉGEKKEL IS MEG KELLETT KÜZDENIÜK.

A Habsburg Birodalom 1772-ben, Lengyelország első felosztásakor vette birtokba Przemyslt. A város idővel fontos közúti és vasúti csomóponttá vált, így érthető, hogy az Oroszországgal egyre feszültebb viszonyban levő Osztrák–Magyar Monarchia katonai vezetői az 1870-es években úgy döntöttek, hogy azt megerősített hellyé építik. A dualista állam pénzügyi nehézségei azonban nem tették lehetővé a nagyszabású terv teljes megvalósítását.

Przemysl köré két vonalban erődök láncolatát építették, ezek azonban az első világháború kezdetén már nem számítottak korszerűnek. A külső övön 37 erődjéből például csak a 13 pánckupolás építmény felelt meg a kor követelményeinek, míg a közvetlenül a város szélén kialakított belső övben a tizenkilencből egy épült kőből, a többi földsáncokkal erősített tüzelőállás volt. Przemysl összesen 875 löveggel rendelkezett, de igazán modernnek csupán a négy 305 milliméter űrméretű mozsár

számított. Az erődrendszer géppuskákból sem állt túl jól, hiszen a várparancsnokság mindössze 42 beépített és 72 mozgatható változattal gazdálkodhatott.

HOGYAN IS TÖRTÉNT?

Az osztrák–magyar hadsereg főparancsnoksága a Monarchia és Oroszország közti hadiállapot beállta után 12 nappal, 1914. augusztus 17-én települt Przemyslbe, amelyet aztán szeptember 12-én – a kezdeti hadműveletek kudarca után – hagyott el, s előbb Neu Sandezbe (napjainkban Nowy Sacz – Lengyelország), majd a mai cseh–lengyel határ által kettéosztott Teschenbe (csehül Cesky Tesín, lengyelül Cieszyn) költöztek. Az oroszok körülzárták Przemyslt, s lassan szorították nyugat felé az osztrák–magyar csapatokat. Megszállták a Kárpátok átjáróit, s a Tatár-hágón át Magyarországra betörve október 2-án elfoglalták Máramarosszigetet.

Az osztrák–magyar csapatok azonban

október 4-én ellentámadásba mentek át, ami kezdetben sikeresnek bizonyult. A cári erők döntő többségét kiszorították Magyarországról, a főirányban elérték a San folyót, és október 9-én szétzúzták a Przemysl körüli ostromgyűrűt. Tovább azonban már nem jutottak: a rohamok – nagy veszteségek mellett – rendre elakadtak a keményen védekező orosz gyalogság ellenállásában. A Lemberg (ma Lviv – Ukrajna) visszafoglalásáért indított támadó hadművelet november 2-án véget ért, s a főparancsnokságnak ismét a kárpáti szorosok védelmére kellett előkészületeket tennie. A Monarchia hadseregét azonban nem ott, hanem Przemysltől északra fenyegette nagy veszély. Az oroszok ugyanis október 20-án Varsó körzetéből négy hadsereggel váratlanul csapást mértek a német 9. hadseregre, amely visszavonult. Ennek következtében megszakadt az összeköttetés a tőle jobbra harcoló osztrák–magyar 1. hadsereggel. A keletkezett résen át a cári csapatok gyorsan törtek előre, és

kísérletet tettek az 1. hadsereg bekerítésére is. A helyzetben csak a gyors visszavonulás segíthetett, amelyet a hadsereg-főparancsnokság november 2-án el is rendelt. Przemysl ismét magára maradt.

A Kárpátokban hamarosan ismét súlyos harcok bontakoztak ki, amelyek során a cári erők – a hágók birtokbavétele után – több ponton újra betörték Magyarországra. A nehéz helyzetben az osztrák–magyar vezérkar vakmerő lépésre szánta el magát: december 3-án támadást indított az orosz 3. és 8. hadsereg kapcsolódásánál. E hadművelet csúcspontja a limanowa–lapanowi győzelem volt, ami után a vezérkar elérkezettnek látta az időt, hogy végső csapást mérjen ellenfelére. December közepére ismét sikerült a cári csapatokat kiszorítani Magyarország területéről, de az előretörés december 17-én megállt. Másnap pedig már kezdetét is vette a „karácsonyi kárpáti csata”, amelynek eredményeként a Duklai-hágó kivételével az oroszok megint elfoglalták az összes kárpáti szorost.

Az osztrák–magyar vezérkar viszont máris egy újabb támadó hadművelet révén dolgozott. A Kárpátok körzetében

létrehozandó csoportosítással akarták szétzúzni az ott harcoló orosz erőket, majd gyors előretörés után felszabadítani Przemyslt. Ehhez azonban a Monarchia alakulatai önmagukban már nem voltak elegendők, ezért Franz Conrad von Hötzendorf osztrák–magyar vezérkari főnök német csapatokat kért. Hosszas huzavona után a szövetséges hadvezetés három gyalog- és egy lovas-hadosztályt küldött a Kárpátokba. A Przemysl felmentéséért indított „kárpáti téli csata” 1915. január 23-án kezdődött, ám a támadók többszöri próbálkozással sem tudták áttörni a védelmet. A március 10-én megindult orosz ellen-csapások sorozata következtében aztán az offenzíva végleg elakadt, és 20-án a központi hatalmak mindenütt védelemre rendezkedtek be. Ez pedig megpecsételte Przemysl sorsát.

MINDEKÖZBEN PRZEMYSLBEN

Mint ahogy említettük, a hadsereg-főparancsnokság 1914. augusztus 17-én települt a városba, s szeptember 2-án engedélyezte a várparancsnokságnak az övonalban lévő, illetve a közvetlenül az előtt fekvő falvak kiürítését, majd le-

rombolását. Szeptember 11-től Przemysl elárasztotta a visszavonuló osztrák–magyar 3. és 4. hadsereg; az utak telítve voltak szállítójárművekkel, amelyek a városon át nyugat és délnyugat felé igyekeztek. Szeptember 25-én pedig megjelentek az oroszok is, majd egymás után vették birtokba a magaslatokat és a közlekedési csomópontokat. Erről értesülve a várparancsnokság déli irányba kitörést tervezett. Az akció kezdetben jól haladt, ám végül elakadt, így a csapatok kénytelenek voltak visszavonulni.

Október elején az orosz hadvezetés számára hirtelen fontossá vált az erődrendszer mielőbbi birtokba vétele, mert híreket kapott a központi hatalmak Przemysl és a San folyó felé irányuló támadási előkészületeiről. Október 2-án megadásra szólították fel a védőket, akik ezt elutasították, így megkezdődhetett a támadás, amely az övonal délkeleti és keleti oldalára koncentrált. Elterelésként október 3-án az orosz tüzéség az északi és a déli szakaszon hajtott végre nagy erejű tűzcsapásokat, 5-én pedig megkezdtek az előkészítést a főcsapás szakaszán. A gyalogság rohama október 7-én hajnalban indult meg,



de a várt siker elmaradt, ráadásul a két-napos akcióban a támadók súlyos veszteségeket szenvedtek.

Október 8-án estére az oroszok elhagyták az erődrendszer nyugati, illetve déli oldalával szembeni állásaikat, és elvonultak észak és kelet felé, másnap pedig megjelentek az osztrák–magyar 3. hadsereg alakulatai: a város felszabadult. Az oroszok mindazonáltal nem mentek messzire: a San folyó keleti partján Przemysltől keletre és délkeletre rendezkedtek be védelemre. A védők öröme azért sem lehetett teljes, mert a városon átvonuló csapatok felhasználták a készleteiket, s létszámuk is rohamosan csökkent: a Lemberg elfoglalásáért indított hadművelethez ugyanis katonákat és jelentős számú tábori tüzértséget vontak ki. Mindezt akkor, amikor az oroszok alig egynapi járásra voltak az erődötől. Lemberget azonban nem sikerült bevenni, s a Varsó körzetéből indított ellencsapás nyomán az osztrák–magyar csapatok megkezdték a visszavonulást, ami egyet jelentett azzal, hogy Przemysl november 8-ra ismét körülzárták az oroszok.

Az ellenség zavarására, erejének feltérképezésére többször hajtott végre harcfelderítést a várparancsnokság, amely december elején híreket kapott a limanowai hadművelet megindulásáról és kezdeti sikereiről. Abban reménykedett, hogy az előrenyomuló osztrák–magyar hadseregek ismét feltörnek az ostromzárát, akárcsak október elején. Ehhez Przemysl katonai vezetése is hozzá akart járulni, ezért egy jelentős erejű csopor-

tosítással kitorést tervezett végrehajtani a délnyugati szakaszon, hogy az ostromlók hátába jutva megkönnyítse a felmentő sereg előrejutását és egyesülését a védőkkel. A december 9-én megindult támadás során azonban a két szárny rögtön az első órákban elakadt, míg a közepén támadó főerő csak másnapra érte el az oroszok peremvonalát, ahol aztán a saját tüzértségek tüzebe kerültek, s nagy veszteségeket szenvedtek. Ezek után mégis megrohanták az ellenséges állásokat, ám próbálkozásukat nem koronázta siker – az előzmények ismeretében kevésbé meglepő módon. A vezetés december 10-én 18 órakor kiadta a visszavonulási parancsot.

Öt nappal később a várparancsnokság egy még erősebb csoportosítás bevetésével ismét próbálkozott a délnyugati szakaszon: december 15-én hajnalban, háromórás tüzértségi előkészítés után indult az akció, s csakhamar heves küzdelem bontakozott ki, amely december 18-án, az orosz ellencsapással érte el tetőpontját. A fáradt, leharcolt osztrák–magyar alakulatok kénytelenek voltak hátrálni, a várparancsnokság pedig este elrendelte a visszavonulást. Ezt annál is inkább meg kellett tennie, mert hajnalban a cári csapatok a gyengén védett északi szakaszon támadásba kezdtek. A hadsereg-főparancsnokság utasítására azonban a várparancsnokság kisvártatva harmadszor is rohamra küldte délnyugaton az éhező és meleg ruha híján fagyoskodó katonákat: a kitorés december 27-én indult, s másnap ugyanúgy zárult mint az előző kettő – kudarcral.

IRREÁLIS CÉLOK

Nemcsak a védők létszáma, hanem a raktárakban tárolt húskészlet is rohamosan fogyott, így a várparancsnokság elhatározta, hogy levágatja a lovak egy részét. December 10-én szerepelt először lóhús a napi ellátásban, s ugyanezen a napon – a tisztí étkezdék és a kórházak kivételével – a napi élelemadagokat is jelentősen csökkentették. Szintén gondot jelentett az, hogy mozgósításkor a városba bevonult csapatok nem voltak ellátva téli ruhával, és a két körülzárás között eltelt időben sem érkeztek meleg holmik a védőkhöz. A fagy így nagy számban szedte áldozatait. A várparancsnokság 1915. január 6-án kiadott rendelete megtiltotta a katonáknak, hogy bemenjenek a városba, ahol egyébként igyekeztek nem tudomást venni a háborúról. Ám Przemysl üzletei januárban és februárban lassan kiürültek, élelmiszert, ruhát csak hihetetlenül magas áron lehetett kapni.

A „kárpati téli csata” eseményei az orosz hadvezetés számára világossá tették, hogy felmentő csapatoktól nem kell tartaniuk, így ismét kísérletet tettek az erődrendszer elfoglalására. Most azonban sokkal módszeresebben láttak hozzá az ostromhoz, mint október elején. Nagy erejű tüzértségi előkészítés után fokozatosan vonták egyre szorosabbra a gyűrűt Przemysl körül. Az osztrák–magyar hadsereg főparancsnoksága végül március 16-án arról értesítette a várparancsnokságot, hogy ne számíton felmentésre, és utasítást adott arra,



Az erődrendszer romjai száz évvel a kapituláció után.



hogy a védők a délkeletre fekvő Sambor (ma Sambir – Ukrajna) felé törjenek át a saját csapatokhoz. Előtte azonban még semmisítsék meg a hidakat, erődöket, s minden olyan felszerelést és fegyvert, amit nem tudnak magukkal vinni – szólt a rendelkezés, amelynek értelmében az éhes, erőtlén katonáknak 70 kilométert kellett volna megtenniük.

A harcoló csapatok állományából 1915. március 16-ig több mint 25 000 ember dőlt ki, nagyrészt az éhség és a hideg által okozott kimerülés, valamint a különböző betegségek – mindenekelött a kolera – miatt. A parancsnokság ezért úgy döntött, inkább kelet felé tör ki, és megszerzi az oroszok ott elhelyezett készleteit, s csak ezt követően fordul dél felé, hogy eljusson a saját csapatokhoz. Igaz, így 170 kilométer várt az elcsigázott osztrák–magyar alakulatokra, de a przemysli katonai vezetés azzal számolt, hogy az orosz raktárakban felhalmozott élelem és ruha megszerzésével jelentősen javulni fog embereik harcképessége, s legyőzik ezt a nehézséget.

Az erődöket, a lövegeket, a közúti és a vasúti hidat, a távíróállomást, a repülőgépeket, a raktárakat és más objektumokat előkészítették a robbantásra. Intézkedtek az erődben lévő papírpénz-készletek elégetéséről és a hadműveleti iratok megsemmisítéséről. A legfontosabb okmányokat, hadműveleti naplókat és a harcjelentések egy részét az egyetlen épségben hagyott repülőgéppel március 17-én kijuttatták a városból. A várparancsnokság a kitörés kezdetét március 19-én hajnali egy órában



határozta meg. Meglepetésszerű támadást terveztek, amit teljes csöndben, lövés nélkül kellett megkezdeni. De vajon a kitörésben részt vevő nagy számú katona képes lesz zaj nélkül mozogni? Az áttörés sikere esetén pedig marad idő arra, hogy a hadtápterületen elfoglalt raktárak készleteiből az osztrák–magyar csapatok jóllakjanak és felöltözzenek?

Az első kérdésre hamar válasz érkezett, a másodikra azonban sohasem: az előrenyomulás ugyanis már a legelején nehézségbe ütközött, hiszen az övonalakat körülvevő drótkadályokon nem voltak átjárók. Így a tulajdonképpeni támadás csak kétórás késéssel, hajnali háromkor kezdődhetett meg, miután a katonák átjutottak a drótkadályokon. Addigra azonban az oroszok is eszméltek: felfigyeltek a zajra, így nem sikerült meglepni őket. Az utolsó osztrák–magyar alakulatok reggel 9 óráig küzdöttek, a kudarcot látva azonban a parancs-

nokság elrendelte a visszavonulást, ami 11–12 óráig be is fejeződött. Ezután megkezdődtek az átadás előkészületei. A tüzérség elhasználta minden maradék lőszerét, s megsemmisítette a lövegeket. Március 22-én reggel az erődöket is felrobbantották, majd a védősereg kapitulált.

Ezzel lezárult a nagy dráma, elpusztult a sok milliós költséggel éveken át épített erődítményrendszer. Sok ezer halott hátrahagyásával az Osztrák–Magyar Monarchia haderejének kilenc tábornoka, 2593 tisztje és 117 ezer katonája indult hadifogságba. Az oroszok azonban nem sokáig birtokolhatták az elpusztított erődrendszert. A gorlicei áttörés után előretörő német és osztrák–magyar csapatok 1915. június 13-án visszafoglalták a katonai szempontból addigra már jelentéktelenné silányult Przemysl.
(Forrás: Szabó László: *A nagy temető*, Kossuth Könyvkiadó, 1982.)



Emberséggel helytállt



A VASUTAS KATONA

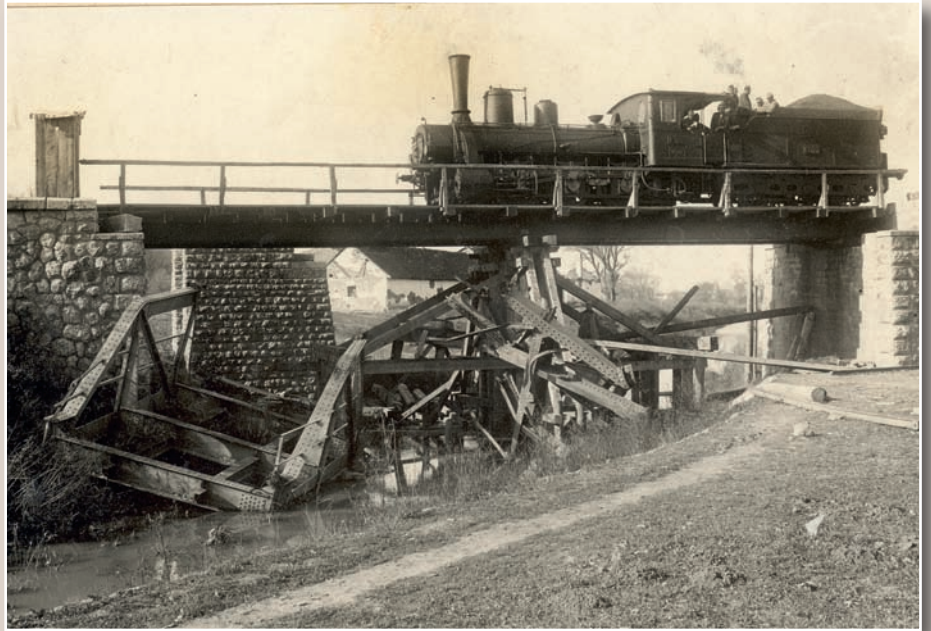
1944-BEN HUNYT EL (FRIEDENLIEBI) FRITZ PÁL, AKI AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN AZ OSZTRÁK–MAGYAR VASÚTI HADIFORGALOM (KÜLÖNÖSEN A TÁBORI SZÁLLÍTÁSVEZETŐSÉGI MUNKA) IRÁNYÍTÁSÁBAN JÁTSZOTT KIEMELKEDŐ SZEREPET. A HARCOK BEFEJEZTÉVEL A MAGYAR HADIFOGLYOKNAK A VOLT KELETI HADSZÍNTÉRRŐL TÖRTÉNŐ HAZATÉRÉSÉT IRÁNYÍTOTTA, VEZETTE. ÁLDOZATOS TEVÉKENYSÉGÉT SZÁMOS KITÜNTETÉSSSEL ISMERTÉK EL.

Az evangélikus vallású Fritz Pál 1871. szeptember 11-én Máramaros megyében, Máramarosszigeten született. Apja (friedenliebi) Fritz Pál kincstári főmérnök, rónaszéki bányafőnök, főbányatanácsos, anyja Terényi Ilona, aki gyermeke egyéves korában életét vesztette. Fritz Pál 73 évesen, 1944. november 5-én hunyt el Pécsvasason.

1890-ben, a budapesti hadapródiskola elvégzése után, a 46. közös gyalogezrednél hadapródormesterként kezdte katonai pályafutását, majd 1898-ban főhadnagyként nyugállományba vonult és a Magyar Államvasutak (MÁV) alkalmazásába került. 1900-ban, a vasúti tisztképző tanfolyam sikeres elvégzése után a szatmárnémeti forgalmi főnökségen tisztviselőként, majd Lawoczne

határállomáson MÁV-képviselőként szolgált. 1906-ban Debrecenbe, 1911-ben a MÁV igazgatóság hadiforgalmi ügyosztályára (katonai osztályára) helyezték, ahonnan a világháború kitörését megelőző napon áthelyezték Bécsbe.

A háború 1914. július 28-ai kitörése így Bécsben, a cs. és kir. (vagyis a közös osztrák–magyar) központi vasúti szállításvezetőségen érte, ahol bő egy



évig a magyar irányítási csoport vezetője volt. 1914 októberében Bécsből Miskolcra küldték, az 5. tábori szállítási vezetőség megszervezése céljából.

A következő évben, 1915 januárjában a bécsi központi szállítási vezetőségről Budapestre vezényelték, ahol a keletnyugati és az észak-déli csapateltolások irányítója, míg 1915 februárjától októberig Debrecenben (stanislaui és királyházi kiküldetésekkel) a 6. tábori szállítási vezetőség irányítótisztje volt. 1915. augusztus 1-jétől címzetes nyugalmazott századosként tényleges szolgálatételre hívták be. 1915 októberétől a német (porosz kir.) 7. katonai vasút-igaz-

gatóságához vezényelték, ahol előbb Semendriában, majd Nisben a német Mackensen-hadsereg által elfoglalt szerb vasútvonalak hadi célokra történő be rendezésénél működött közre.

1916 tavaszától Nis székhellyel a cs. és kir. tábori vasútügyek főnökének szerbiai megbízottjaként (meghatalmazott tisztként) járt el. Ezt követően 1917 végén a brassói 21. tábori szállítási vezetőséghez osztották be, ahol különleges megbízással az irányító csoport főnökeként teljesített szolgálatot.

1918 elejétől októberig a cs. és kir. délnyugati (olasz) hadseregvasútnál Portogruaro állomáshellyel szállítmányel-



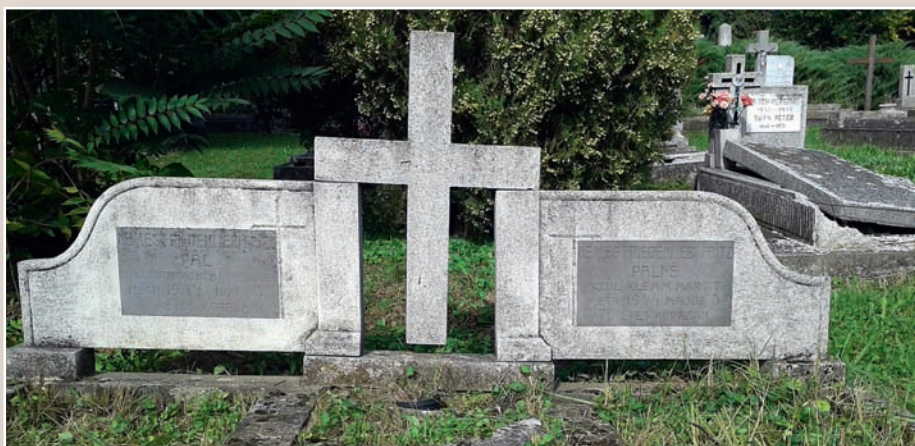
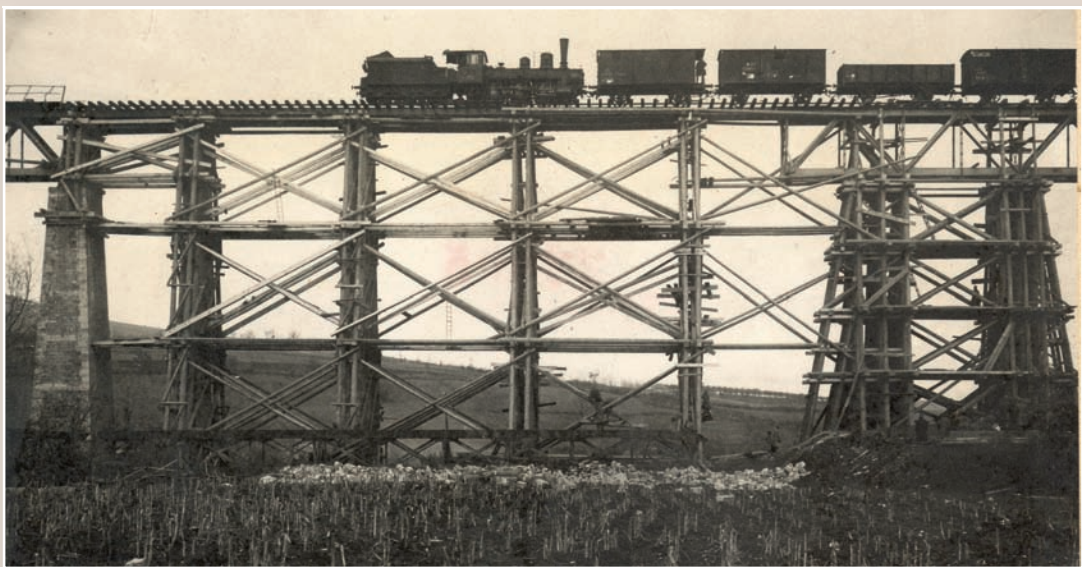
Fritz Pál





lenőrzési parancsnoki beosztásban az alsó-piavei arcvonal vasúti utánpótlását irányította. 1918. november közepéig, vagyis a háborús összeomlásig belgrádi székhellyel a cs. és kir. déli (szerb) hadseregvasút forgalmi osztályának főnöke volt. Ekkoriban, a visszavonulás keretében, a szerbiai keskeny vágányú vasutak anyagának a Száván történő átszállítását vezette.

Budapestre visszaérkezve a magyar szállításvezetőségre osztották be,



majd 1919. január 14-étől 1921. augusztus 17-éig varsói székhellyel a magyar hadifoglyok hazatérésének vezetőjeként szolgált.

A világháború idején jelentős számú magyar katona került az ellenséges államok fogságába. Fontos államérdek volt – az emberieségi szempontok mellett –, hogy a hadifoglyok hazatérhessenek, hazairányításuk gördülékeny legyen. Ez nem volt egyszerű feladat, mert a keleti, vagyis a lengyel, ukrán, litván és orosz területeken az egykori államkeretek felbomlottak, a régi államapparátus

megszűnt, továbbá az ukrán–lengyel és lengyel–oros viszonylatban folyamatosan változtak a frontvonalak. Emellett a négyéves háborús pusztítás után komoly élelmiszer-, fűtőanyag-, nyersanyag-, valamint iparcikkhiány volt, közegészségügyi és járványveszélyekkel

is kellett számolni; e nehézségeket tovább fokozta a politikai helyzet bonyolultsága, gyakori változása, kiszámíthatatlansága.

Ebben a helyzetben találta meg a nem könnyű feladat Fritz Pál századost, akit a 755.187/1a-1918. számú hadügyi-

niszteri rendelettel – a lengyel kormány által is elismerten – a Varsói Magyar Szállításvezetőség parancsnokának nevezték ki. Fritz Pál e felelősségteljes feladatát 1919. január 14. és 1921. augusztus 17. között végezte. Munkájához többek között katonai irányítói, vasúti szállítási, szervezői-igazgatási, diplomáciai, földrajzi, politikai és nyelvi ismeretekre, továbbá határozott jellemre, ugyanakkor emberséges és empáti- kus készségre is szükség volt.

Hazatérés-vezetői tevékenysége során ő felelt – többek között – a gyűjtőállomások felállításáért, majd munkájuk irányításáért, összefogásáért és ellenőrzéséért. Feladata volt továbbá a hadifoglyok összegyűjtéséről, nyilvántartásba vételéről, igazolvánnyal történő ellátásáról, fertőtlenítéséről és orvosi vizsgálatáról, felruházásáról, élelmezéséről, elszállásolásáról, segélyezéséről, majd útnak indításáról való gondoskodás, valamint a hazai politikai helyzet ismertetése, és az ellenséges (bolsevik) agitátorok kiszűrése.

Fritz Pál mindezekért első helyi felelősséggel tartozott; az említett bő két és fél év alatt 21 740 hadifoglyot segített tovább, közülük 18 399 magyar nemzetiségű katonát juttatott haza. Reménytelen tűnő helyzetekben is helyállt, és nem csupán a szállítólevélen szereplőket segítette, így neki köszönhetően olyanok is hazajutottak, akiknek erre egyébként nem lett volna lehetőségük.

Fritz Pált 1921 szeptemberében – a hadifogoly-fogadó intézményrendszer felszámolása után – honvédelmi miniszteri elismerés mellett századosként visszahelyezték katonai nyugállományba.

Ezt követően ismét a MÁV kötelékébe került, ahol 1924-től a Keleti pályaudvar raktárfőnökeként, majd 1928-tól Budapest-Lipótváros pályaudvar állomásfőnökeként dolgozott. Emellett a vasutas társadalmi életben is vezető szerepet töltött be, hiszen az 1930-as években a Keresztény Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége államvasúti csoportjának alelnökeként és a Budapesti Vasutas Sport Klub társelnökeként is tevékenykedett. Életében pártpolitikai tevékenységet nem fejtett ki. Feleségével idős emberekként a második világháború alatt a fővárosból vidékre, idősebb fiukhoz költöztek Pécs-Vasasra, ahol 1944-ben mindketten elhunytak.

Kitüntetései, elismerései

Az első világháború alatt kifejtett hazafias katonai, vasúti közlekedési és áldozatkész emberiségi tevékenységéért számos kitüntetésben részesült.

A Vöröskereszt Hadiékiért Tiszti Emlékjelvényével tüntették ki egy kórházvonatot ért balesetnél kifejtett tevékenységéért (1915).

Pflanzler-Baltin Hadsereg-parancsnoksági írásos dicséretben részesült a cs. és kir. III. hadtest Bukovinából történt elszállítása körüli munkálkodásáért (1915).

A Koronás Arany Érdemkereszt a Vitézségi Érem Szalagján kitüntetését kapta a hadi vasúti szolgálatban kifejtett tevékenységéért (1915).

Második osztályú Német Vaskereszttel tüntették ki a Velika Plana szerb vasútállomás állapotának ellenséges tűzben való megvizsgálásáért (1915).

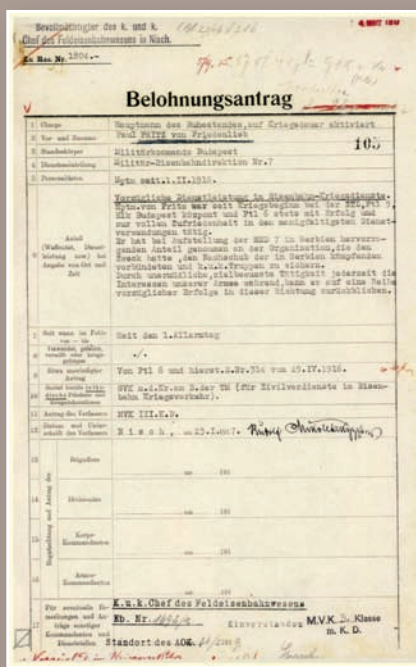
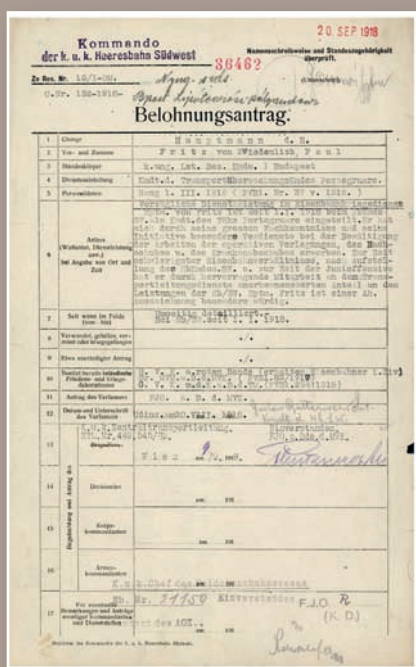
A Bronz Katonai Érdemérem (Signum Laudis) a Katonai Érdemkereszt Szalagján kitüntetését kapta a cs. és kir. tábori vasútgyekek főnökének szerbiai megbízottjaként (meghatalmazott tisztként) végzett tevékenységéért (1917).

A Katonai Érdemkereszt 3. Osztályára terjesztették fel a szerbiai csapatátánpótlás biztosítása során kifejtett kiemelkedő teljesítményéért (1917).

A honvédelmi miniszter Dicséző Oklevéllel tüntette ki a magyar hadifoglyok keleti hazatérés-vezetőjeként kifejtett munkásságáért (1921).

Ugyan nem a világháborús kitüntetésekhez kapcsolódik, de említésre méltó, hogy a kormány 1913-ban Arany Érdemkereszt adományozására terjesztette föl Fritz Pált, a világháborút megelőző balkáni háborúkban „a hadsereg érdekeinek előmozdítása körül szerzett különös érdemei elismeréséül.”

Ezen túlmenően Fritz Pált 1918-ban felterjesztették a Ferenc József Rendre is, amely a hadműveleti területen végzett szolgálatára való tekintettel a Katonai Érdemkereszt szalagján adományoztak volna, ugyanakkor a háború befejezése, illetve az Osztrák–Magyar Monarchia megszűnése miatt a kitüntetés már nem vehette át.



AMIT LÁTNOT KELL!

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ BEFEJEZÉSÉNEK 70. ÉVFORDULÓJÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SOROZATUNKBAN – A KONFLIKTUST MEGÖRÖKÍTŐ TÖBB MINT EZER MOZI-, ILLETVE TÉVÉFILM KÖZÜL – 70 OLYAN ALKOTÁST AJÁNLUNK OLVASÓINK FIGYELMÉBE, AMIT LÁTNI KELL, HOGY TELJES LEGYEN AZ EMLÉKEZÉS...

A csendes-óceáni front

TORA! TORA! TORA!

Színes, szinkronizált, amerikai–japán háborús filmdráma, 139 perc, 1970
Rendezte: Richard Fleischer, Kinji Fukasaku és Toshio Masuda

Főszereplők: Martin Balsam, Jason Robards, So Yamamura, Tatsuya Mihashi

A tora japánul tigrist jelent, mozaikszóként váratlan vilámtámadásként értelmezhető, a címben szereplő módon, azaz háromszor ismételve pedig ez volt a kód, a jelszó a Pearl Harbor elleni támadásra. 1941 nyarán az amerikai–japán viszony meglehetősen feszült, de még mindenki abban reménykedik, hogy a vitás kérdéseket sikerül diplomáciai úton rendezni. A japánok azonban már felkészültek egy Pearl Harbor elleni meglepetésszerű támadásra.



Az amerikai hírszerzés ugyan figyelemmel követi a japán diplomáciai üzeneteket, de még Washington legfelsőbb körei sem tartják valószínűnek, hogy egy ilyen akció bekövetkezik, ezért nem is készülnek fel rá megfelelően...

A film egy Oscar-díjat nyert és további négy kategóriában jelölést kapott.



A midway-i csata (Midway)

Színes, szinkronizált, amerikai háborús filmdráma, 130 perc, 1976

Rendezte: Jack Smight

Főszereplők: Charlton Heston, Henry Fonda, James Coburn, Robert Mitchum

1942 elején az amerikai és a japán flotta sorsdöntő ütközetre készül a Csendes-óceánon. Az amerikai Nimitz tengernagynak komoly gon-



dot okoz, hogy eddigi veszteségeik miatt csupán három repülőgép-hordozójuk van bevethető állapotban. Hírszerzésük azt valószínűsíti, hogy Midway-nél várható a japán támadás, amelynek vezetője, Yamamoto admirális

a négyszeres túlerő birtokában bízik ugyan a sikerben, viszont aggasztja, hogy nincs megbízható információjuk az amerikai hajók mozgásáról. Az ütközet japán fölényt mutató légi csatával, Midway bombázásával kezdődik, ám

Amikor Európában kitört a második világháború, a Távol-Keleten már javában zajlott a második kínai–japán háború, amely végül a térség legtávolabb tartó fegyveres konfliktusának bizonyult, hiszen hivatalosan csak 1945. szeptember 9-én, a japánok nankingi kapitulációját követően ért véget. Ez a háborús góc egyfajta kiindulási alapként is szolgált Japán második világháborús ázsiai szárazföldi terjeszkedéséhez, amely Francia Indokína elfoglalását követően Burma, Malájföld, illetve Sziám bevételével folytatódott. A térség azonban csak a csendes-óceáni szigetvilág ellen indított japán offenzíva eredményeként – legfőképp az USA haditengerészetének Pearl Harbor-i támaszpontja ellen indított Japán támadást követően, vagyis az Egyesült Államok hadba lépésével – vált igazán jelentős világháborús hadszínterré.

Bár ezek a csendes-óceáni szigetek földrajzi értelemben nem számottevőek, stratégiai szerepük okán azonban sokszor mérföldkövet vagy fordulópontot jelentettek a japánok elleni háborúban, s a filmiparnak is köszönhetően ma már nemcsak Hawaii, hanem a Midway-szigetek, Guadalcanal vagy Iwo Dzsima neve is ismerősen cseng a nézők számára.

az amerikai repülők is igyekeznek minél több kárt okozni a japán repülőgép-hordozókban, s végül hármat sikerül közülük harcképtelenné tenni. Nimitz a csata után így kommentálta a nagy győzelmet: „Jobbak voltunk, mint a japánok, vagy csak szerencsésebbek?”

Az örület határán (The Thin Red Line)

Színes, szinkronizált, kanadai–amerikai háborús film-dráma, 170 perc, 1998

Rendezte: Terrence Malick
Főszereplők: Nick Nolte, Sean Penn, Jim Caviezel, Adrien Brody



Egy régi amerikai mondás szerint az épelméjűt csak egy hajszálvékony vörös vonal választja el az őrülttől. Az Amerikától távoli csendes-óceáni szigeten a Charlie-század katonái ezen a vörös vonalon, az örület határán egyensúlyoznak. James Jones regényének filmváltozata a második világháború egyik legvéresebb csatáját a Salamon-szigetek birtoklásáért vívott amerikai–japán

öldöklést tárja a szemünk elé. A Guadalcanal-szigeti partaszállítás új fejezetet nyitott az összecsapásokban, a paradicsomi szépségű, buja növényzetű szigetet is lángoló pokollá változtatta az 1942. augusztus 7-én kezdődött, hat hónapig tartó véres ütközet, amely végül fordulópontot hozott a háború menetében is, hiszen a győztesek itt megindított offenzíváját a japánok már a későbbiekben sem tudták megállítani...

A film hét Oscar-jelölést kapott, de végül egy szobrot sem nyert.

A fegyverek szava (Windtalkers)

Színes, szinkronizált, amerikai háborús film-dráma, 129 perc, 2002

Rendezte: John Woo
Főszereplők: Nicolas Cage, Christian Slater, Adam Beach, Roger Willie

A háború kezdetén a japán hírszerzés rendre feltörte az ellenség kódolt katonai rádióüzeneteit. 1942-ben azonban az amerikaiak kiképez-



tek több száz navajo indián tengerészgyalogost a kódrendszer titkosítására, amelyet a japánok már nem tudtak megfejteni, hiszen a rejtjelezés navajo nyelven folytatódott. A film a Szaipansziget ellen indított amerikai támadás eseményeit dolgozza fel. Joe Enders és Ox Anderson tengerészgyalogost két navajo indián kódbeszélő, Ben Yahzee és Charlie Whitehorse közlegény személyes védelmével bízzák meg. A parancs szerint szavatolniuk kell navajo társaik biztonságát, ha pedig fogságba kerülésük veszélye fenyeget, a kódot akkor is meg kell védeni – bármi áron...

Levelek Ivo Dzimáról (Letters from Iwo Jima)

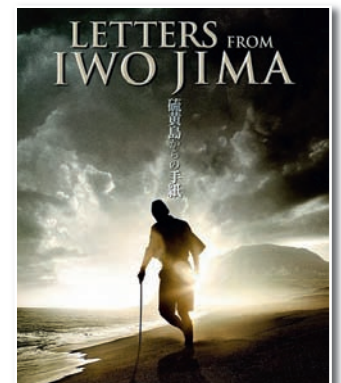
Színes, feliratos, amerikai háborús film-dráma, 140 perc, 2006

Rendezte: Clint Eastwood
Főszereplők: Ken Watanabe, Tsuyoshi Ihara, Kazunari Ninomiya

1945 februárjában az amerikai hadsereg egyre közeledik Japánhoz. A Csendes-óceán nagy részét már ellenőrzésük

alatt tartják, a katonák joggal bíznak benne, hogy számukra hamarosan véget ér a második világháború. Ám ahhoz, hogy Japán földre tehesék a lábukat, előbb ki kell szorítani az ellenséget Iwo Dzsima szigetéről. Ha elfoglalják, a repülőgépek innen felszállva már Tokiót is elérhetik és bombázhatják. A sziget védelmével Kuribayashi tábornokot bízza meg a japán hadvezetés. A kiváló katona tudja, hogy nincs esélyük, ennek ellenére teljesíti kötelességét, és negyven napon át feltartóztatja a jelentős túlerővel támadó amerikai haderőt...

A film egy Oscar-díjat nyert és további három kategóriában jelölést kapott.



Katona színészek



PÁROS ALAKÍTÁS

SZÍNHÁZ AZ EGÉSZ VILÁG, ÉS SZÍNÉSZ BENNE MINDEN FÉRFI ÉS NŐ – VALLOTTA WILLIAM SHAKESPEARE. EBBE A BOLYGÓNYI HALMAZBA PERSZE SIMÁN BELEFÉR NÉHÁNY KATONA IS, MINT EZ AZ ALÁBBI RENDHAGYÓ, PÁROS PORTRÉNKBÓL KIDERÜL.

Az MH 43. Nagysándor József Híradó- és Vezetéstámogató Ezrednél szolgáló Szabó Miklós alezredest, illetve az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred állományába tartozó dr. Szrága Milán főhadnagyot az egyenruhán kívül a színészmesterség is összeköti egymással.

ŐRÜLTKÉNT KEZDTE...

Nem kis meglepetést kelthetett tavaly októberben a Vörösmarty Színházba látogató közönség körében az, hogy az MH Székesfehérvári Helyőrségi Zenekar újraalapításának 50. évfordulóján, a jubileumi koncerten a Magyar Honvédség társasági egyenruhájában egy katona olvasta fel kellemes bariton orgánnummal a zeneszámok közötti összekötő szöveget. Ahogyan mondani szokták, keresve sem találhattak volna jobbat Szabó Miklós alezredesnél erre a szerepre, hiszen az Összhaderőnemi In-





formatikai Főközpont parancsnoka szabadidejében évtizedek óta színészzel foglalkozik.

Az 1980-as évek közepén egy frissen végzett székesfehérvári informatikus előtt nagyjából két karrier-lehetőség állt: az egyik a Videoton vállalat, a másik pedig a néphadsereg. Szabó Miklós családjában pedig szolgált már egy katonatiszt, aki rövid úton meggyőzte őt, hogy inkább az utóbbit válassza.

– Harminc éve szolgállok, és nem mondanám, hogy megbántam. 2006-ban elmehettem volna nyugdíjba, ám akkoriban olyan nagymértékű technikai fejlesztés zajlott le nálunk, hogy azt semmi pénzért ki nem hagytam volna. Új hálózat épült, feltöltötték az állománytáblát – mindenképpen a seregben akartam ma-



radni – mondja az alezredes. Az informatikai főközpont 19 fős állománya szolgáltatja a székesfehérvári alakulatoknak az internetet és az intranetet, de más helyőrségek szervereit is ők üzemeltetik. Feladatuk a különböző gyakorlatok informatikai kiszolgálása is.

Szabó Miklós alezredes a színészzel családi úton ismerkedett meg, hiszen eleinte színjátszással foglalkozó feleségét kísérte rendszeresen a próbákra. Így lett már 1985-ben tagja a Szabad Színháznak – illetve elődjének, a Videoton 1958-ban alakult színjátszó csoportjának. Az első időkben műszakosként dolgozott, majd az akkori rendező, Boldizsár Péter felkérte, hogy vállaljon el egy beugró szerepet – nevezetesen az örült szerepét Eörsi István Széchenyi és az árnyak című darabjában.

A Szabad Színház a várossal 2013-ban kötött szerződés értelmében jelenleg a belvárosban, egy régebbi bank-



épületben működik. Ez az Igéző nevű hely voltaképpen multikulturális tér, ahol a társulat klasszikus színelőadások mellett hagyományos diavetítéssel, bábelőadásokkal, különböző kiállításokkal, hagyományörző rendezvényekkel, élőképes történelmi játékokkal, sőt, rendszeres esti mesével is várja az érdeklődőket.

– Minden nap este hatkor beül valaki a kirakatba, és mesét mond az utcán elhaladóknak. A legtöbben erről ismerik meg az Igézőt, ahol az utóbbi időben szerencsére nagyon megnőtt a nézőszám. Tavaly több mint huszonkétezer látogatónk volt – meséli a katona színész, hozzátéve, hogy a honvédségnél is sokat változott az utóbbi időben a kultúra megítélése.

– Legelső parancsnokom például utasított: döntsem el, mi szeretnék lenni, katona vagy színész. Parancs, értettem – válaszoltam, majd három éven át Miklósfü Péter álnéven szerepeltem a színlapon. Manapság viszont teljes mellszélességgel támogatja a vezetést

– A valós eseményeken alapuló mű premierjén a szerző is jelen volt. Az utolsó jelenet előtt kimentem a színpad mögé, hogy ellenőrizzem: nem kerestek-e szolgálati telefonomon. Tizenhét nem fogadott hívásom volt a Honvédelmi Minisztérium központi számáról. Visszahívás után értesültem a devecseri vörösiszap-katasztrófáról... Gyorsan átöltöztem, és indultam a laktanyába – gondol vissza katona színészként talán legemlékezetesebb napjára Szabó Miklós alezredes, aki szerint a színjátszás és a honvédség abban hasonlít egymásra, hogy mindkét területen a csapatmunka a legfontosabb.



a kultúrát, itt az ezrednél is tartottunk előadásokat – világít rá az elmúlt húsz évben lezajlott szemléletváltásra az alezredes.

Ha választani lehet, Szabó Miklós inkább vidám darabokat szeret játszani, noha egyik kedvenc alakítása Kiss Csaba Világtalanok című drámájában az Apa szerepe.

MASZEK-BAN SZÍNÉSZ

Ha valakinek az édesapja Veszprémben, az akkori Légierő-parancsnokság Egészségügyi Központjában főgyógy-szerész, családjával együtt szolgálati lakásban lakik más katonacsaládokkal körülvéve, akkor az illető csak nem lesz felnőttkorában mondjuk színész, nem

igaz? A Győrben szolgáló dr. Szrága Milán főhadnagy, a légvédelmi rakétás alakulat jogi- és igazgatási főnöke viszont majdnem kétszer is rácsáfolta a fenti következtetésre. Először is, mert ugye civil egyetemen tanult jogásznak, másodszer pedig, mert szabadidejében színésszettel foglalkozik. Még jó, hogy az egyetemi évei alatt – az akkor lehetőségeket kihasználva – a honvédségi nőtlenszállón lakhatott, különben ki tudja, hogy a „piros barettes” alakulat helyett hol köt ki... A szállón kérdezték meg ugyanis először tőle az ott élő katonák, hogy ha megszerezte a jogi diplomáját, nincs-e kedve kipróbálni ezt a pályát? Szerencsére 2009-ben épp akadt egy üres beosztás a jogi főnökségen.

– Napi munkánk során abban segítünk, hogy az ezrednél a fegyelmi helyzet még szilárdabb legyen. Többek között büntetőügyekben támogatjuk az ügyészséget, vagy éppen a parancsnokot, illetve az állományunk adunk jogi tanácsokat



MASZEK – a Modern Amatőr Színjátszók Egyetemi Köre.

– Első rendezőnk a Győri Nemzeti Színház akkori színésze, Kelemen Zoltán volt, később pedig Hegedűs Ildikó, a színház rendező-assisztense vette át csoportunk vezetését. Kezdetben csak jogáshallgatók léptek a világot jelentő deszkákra, persze mostanra már akad közöttünk ügyintéző, közgazdász, építész és személyem-

ben katona is – mondja dr. Szrága Milán főhadnagy, aki bevallja, hogy azért mégis majdnem színész lett. Merthogy a jogi egyetem előtt felvételizett a Kaposvári Egyetem Színművészeti Karára is...

– avat be mindennapi feladataiba a főhadnagy.
A színészet még az egyetemen talált rá, amikor egyik évfolyamtársával úgy döntöttek: színjátszó kört alapítanak, mert erre szükség van. Így alakult meg a

ben katona is – mondja dr. Szrága Milán főhadnagy, aki bevallja, hogy azért mégis majdnem színész lett. Merthogy a jogi egyetem előtt felvételizett a Kaposvári Egyetem Színművészeti Karára is...

– A színészet már általános iskolás kor óta érdekel. Nagyon szeretek más ember bőrébe bújni, és megformálni az adott karaktert. Érdekes kihívás, ami nem utolsósorban kikapcsolja az embert a mindennapi munkából. Különben meg ügyvédi körökben tartja magát az a mondas, hogy a szakma nyolcvan százaléka színészet, és a húsz százaléka a valódi jogi tudás... – mosolyog a jogásztiszt. Hozzáteszi: szerinte minden szerepből tud valamit profitálni, legyen szó főszerepről vagy kisebb szerepről. A kis létszámú társulat életre hívása óta sok helyen játszott – többek között a győri börtönben is.

A MASZEK társulata igyekszik olyan darabokat színre vinni, amelyek így vagy úgy ma is aktuálisak. Ilyen például Moliere A mizantrop című darabja, amellyel a legutóbbi ajkai Aranydeszka Fesztiválon több díjat is nyertek – többek között a legjobb férfi főszereplő díját is, amely dr. Szrága Milán főhadnagy személyében egy katonához került...

A Budai Önkéntes Ezred hősei előtt tisztelegtek



A második világháború budapesti harcaiban a szovjetek szövetségeseként elhunyt magyar katonákra emlékeztek a Vérmezőn, a Budai Önkéntes Ezred emlékművénél. Papp Ferenc ezredes, a Honvédelmi Minisztérium Társadalmi Kapcsolatok és Háborús Kegyeleti Főosztályának helyettes vezetője beszédében felidézte Budapest hetven évvel ezelőtti ostromát. Szólt arról, hogy a magyar katonák közül 1945 januárjának közepétől egyre többen adták meg magukat, és aránylag nagy számban kapcsolódtak vissza a harcokba a Vörös Hadsereg oldalán. A szovjetek február 12-én Budai Önkéntes Ezred néven több, kisebb-nagyobb szövetséges magyar alakulatot önállósítottak Variházy Oszkár alezredes parancsnoksága alatt. „Az önkéntes honvédek nem voltak se vörös zsoldosok, se gyávák. Pár nap alatt hatszázan haltak közülük hősi halált. 1945. február 13-án, a budavári turulszobornál a szovjet mellett a magyar lobogót is kitűzhatték” – hangsúlyozta a főosztályvezető-helyettes. A megemlékezés koszorúzással folytatódott, majd a Magyar takarodó dallamaival ért véget.

Takács Vivien; fotó: Galovtsik Gábor

IN MEMORIAM

2015. január 26. és február 20. között elhunyt:

Herpai János ny. ezredes (73), Gábor László ny. alezredes (86), Győri László ny. alezredes (61), Krakóczy József ny. alezredes (80), Németh Pál ny. alezredes (84), Pummer Dezső ny. alezredes (85), Somogyi István ny. alezredes (84), Tóth Antal ny. alezredes (77), Erdélyi Károly ny. alezredes (59), Nagy Lajos ny. alezredes (82), dr. Martin Rezső ny. alezredes (85), Kaszás János ny. alezredes (95), Mayer Zoltán ny. alezredes (81), Moravetz Ferenc ny. alezredes (76), Patona István ny. alezredes (84), Radnai Nándor ny. alezredes (66), Szabó János ny. alezredes (78), Vadász László ny. alezredes (82), Vörös Vida József ny. alezredes (82), Kovács János ny. őrnagy (82), Kovács József ny. őrnagy (71), Bozsik András ny. őrnagy (86), Rétfalvi Mátyásné ny. őrnagy (81), Szabó Zoltán ny. őrnagy (84), Sz. Kiss László ny. őrnagy (76), Gáspár Lajos ny. őrnagy (82), Hevesi István ny. őrnagy (82), Baráth Lajos ny. őrnagy (82), Menyhárt András ny. őrnagy (84), Povázsai Zoltán Ottó ny. őrnagy (84), Kaszai Béla ny. százados (85), Kiss László ny. százados (73), Vura Ferenc ny. százados (59), Sopronyi László ny. százados (70), Szakállas Károly László ny. százados (85), Tarnóczki Tibor ny. főhadnagy (55), Hirth László ny. hadnagy (73), Kotász Zoltán ny. főtörzszászlós (72), Fedor Béla ny. főtörzszászlós

(74), Horváth Andrásné ny. törzszászlós (67), Vörös József Imre ny. törzszászlós (62), Kovács János ny. törzszászlós (80), Mészáros Attila ny. törzszászlós (73), Rojkovics Ferenc József ny. törzszászlós (65), Bolla Sándor ny. törzszászlós (77), Csáki István ny. törzszászlós (69), Nagy György ny. törzszászlós (83), Janicsekné Ádám Györgyi ny. zászlós (63), Virág János ny. zászlós (63), Sikari János ny. zászlós (56), Tóth Vince ny. zászlós (61), Nagy István ny. zászlós (73), Tanács Gyula ny. zászlós (74), Tiba Imre ny. zászlós (66), Tóth István ny. zászlós (78), Zeiner Lajos ny. zászlós (79), Darázs Istvánné ny. főtörzsőrmester (62), Mucza Sándor ny. főtörzsőrmester (91), Németh Imre ny. főtörzsőrmester (83), Hegedűs Pál ny. főtörzsőrmester (74), Jacsó István ny. főtörzsőrmester (58), Vági József ny. főtörzsőrmester (55), Csatlós János ny. közalkalmazott (84), Simon Aranka ny. közalkalmazott (83), Bogár András ny. közalkalmazott (64), Jobbágy Istvánné ny. közalkalmazott (86), Juhász Istvánné ny. közalkalmazott (80), Kaszás Józsefné ny. közalkalmazott (83), Molnár Józsefné ny. közalkalmazott (96), Nagy Józsefné ny. közalkalmazott (83), Benkó Sándorné ny. közalkalmazott (84), Czerék Ádám Zoltánné ny. közalkalmazott (90), Deim Zoltán ny. közalkalmazott (82), Kalapis Jánosné ny. közalkalmazott (68), Kapás Mihályné ny. közalkalmazott (81), Maróty László ny. közalkalmazott (79), Réda Jánosné ny. közalkalmazott (75).

EMLEKÜKET KEGYELETTLEL MEGŐRIZZÜK.

KATONAI MAGAZIN AZ M1-EN

15 03 14

**CEL-
KER-
ESZT-
BEN**

WWW.HONVEDELEM.HU / [CELKERESZTBEN](https://www.facebook.com/celkeresztben)

[WWW.FACEBOOK.COM](https://www.facebook.com/celkeresztben) / [CELKERESZTBEN](https://www.facebook.com/celkeresztben)